
Kyrkomötet Kyrkostyrelsens skrivelse 2014:3

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 12 juni 2014

Anders Wejryd

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen, som är uppdelad i sex separata avsnitt, föreslås i huvudsak följande ändringar i kyrkoordningen:

- ◆ En ändring i församlingsindelningen ska alltid göras så att de berörda församlingarna erhåller sammanhängande gränslinjer. Begreppet ”fastighetsförhållandena” utmönstras ur bestämmelserna om samråd och ikraftträdande i 37 kap. 8 respektive 16 §§ i kyrkoordningen, avseende indelningsändringar som endast beror på oregelbundenhet i indelningen. Detta eftersom det från och med den 1 januari 2016 inte längre kommer att finnas behov av att kunna besluta om församlingsindelningen med hänsyn till fastighetsförhållandena.
- ◆ Ärkebiskopens pastoralas område föreslås reduceras till att bestå av församlingarna inom Uppsala kontrakt. Vidare föreslås det framgå av kyrkoordningen att ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift i samråd ska avgöra vem som ska utföra övriga uppgifter enligt 8 kap. 1 § i kyrkoordningen.
- ◆ Undantaget för kontrakt enligt punkten 7 i övergångsbestämmelserna i kyrkomötets beslut SvKB 2012:14 om ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) föreslås förlängas till den 1 januari 2018.
- ◆ Det föreslås att en ny nämnd på nationell nivå, Svenska kyrkans arvodesnämnd, tillsätts. Förslaget innefattar även en instruktion för den nya nämnden, samt ändringar i ersättningsstadgan och i kyrkomötets arbetsordning.
- ◆ En bestämmelse i kyrkoordningen föreslås som ger kyrkostyrelsen möjlighet att utfärda sådana särskilda bestämmelser som, mot bakgrund av de särskilda förutsättningar som gäller för Tyska Christinae församling, kan komma att krävas om stiftsstyrelsen i Göteborgs stift beslutar att församlingen ska ingå i ett pastorat.
- ◆ Övriga ändringar och rättelser.

Härutöver föreslås att kyrkostyrelsen får i uppdrag att dels fastställa den församlingsindelning av Svenska kyrkan som ska gälla per den 1 januari 2016,

KsSkr 2014:3 *dels* besluta om sådana övergångsbestämmelser som kan komma att krävas med anledning av fastställandet av församlingsindelningen.

Det föreslås slutligen att kyrkostyrelsen ska återrapporera beslutet om fastställandet till kyrkomötet senast 2016.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	1
1 Inledning	5
2 Fastställande av Svenska kyrkans indelning	6
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut.....	6
Förslag till ändringar i kyrkoordningen	6
2.1 Fastställande av indelningen	7
2.2 Bakgrund.....	8
2.3 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag	10
2.4 Ändringar i kyrkoordningen	12
2.5 Barnkonsekvensanalys.....	13
2.6 Kyrkoordningskommentarer	13
3 Fördelning av uppgifter mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift.....	15
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut.....	15
Förslag till ändringar i kyrkoordningen	15
Kyrkostyrelsens förslag	16
3.1 Bakgrund.....	17
3.2 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag	19
3.3 Barnkonsekvensanalys.....	20
3.4 Kyrkoordningskommentarer	20
4 Forsatt beredning av kontraktsfrågan	21
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut.....	21
Förslag till ändringar i SvKB 2012:14.....	21
Kyrkostyrelsens förslag	21
4.1 Bakgrund.....	21
4.2 Kyrkostyrelsens överväganden	22
4.3 Den fortsatta beredningen av kontraktsfrågorna.....	23
4.4 Barnkonsekvensanalys.....	23
4.5 Kyrkoordningskommentar	23
5 Tillsättande av ett arvodesorgan på Svenska kyrkans nationella nivå	24
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut.....	24
Förslaga till ändringar i kyrkoordningen	24
Förslag till ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet.....	25
Förslag till ändringar i Ersättningsstadga	26
Förslag till instruktion för Svenska kyrkans arvodesnämnd	27
Kyrkostyrelsens förslag	28
5.1 Bakgrund.....	28
5.2 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag	31
5.3 Barnkonsekvensanalys.....	36
5.4 Kyrkoordningskommentar	36
6 Tyska Christinae församling.....	37
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut.....	37
Förslag till ändringar i kyrkoordningen	37
Ändringar i kyrkoordningen	37
Kyrkostyrelsens förslag	37

6.1 Bakgrund.....	37
6.2 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag	38
6.3 Barnkonsekvensanalys	39
6.4 Kyrkoordiningskommentar	39
7 Övriga ändringar och rättelser	40
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut.....	40
Förslag till ändringar i kyrkordningen	40
Kyrkostyrelsens förslag	47
7.1 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag	47
7.2 Barnkonsekvensanalys	50
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll.....	51

Skrivelsen innehåller ett antal förslag till ändringar i kyrkoordningen, ett förslag om ändring i övergångsbestämmelserna i kyrkomötets beslut SvKB 2012:14 om ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1), förslag om ändring i ersättningsstadgan och i kyrkomötets arbetsordning, en instruktion för den nya nämnden ”Svenska kyrkans arvodesnämnd”, samt ett förslag om uppdrag till kyrkostyrelsen avseende fastställelse av Svenska kyrkans indelning.

Förslaget om fastställande av Svenska kyrkans indelning har utarbetats under 2014 genom en promemoria som upprättats inom kyrkokansliet. Promemorian har remitterats till samtliga stift, Svenska kyrkans överklagandenämnd, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation samt utvalda församlingar och pastorat.

Förslaget om fördelning av arbetsuppgifter mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift har utarbetats i en promemoria som upprättats inom kyrkokansliet, efter förslag från stiftsstyrelsen i Uppsala stift. Promemorian har remitterats till Domkapitlet i Uppsala stift, Stiftsstyrelsen i Uppsala stift och till samtliga församlingar som inte ingår i ett pastorat och samtliga pastorat inom Uppsala stift.

Förslaget om tillsättande av ett arvodesorgan, Svenska kyrkans arvodesnämnd, på Svenska kyrkans nationella nivå har sin grund i ett beslut fattat av 2013 års kyrkomöte om inrättande av ett sådant organ. Förslaget om tillsättande har utarbetats under år 2014 genom en promemoria som har upprättats inom kyrkokansliet.

Förslaget om en förlängning av undantaget för vissa kontrakt enligt punkten 7 i övergångsbestämmelserna till kyrkoordningen är en konsekvens av kyrkostyrelsens beslut att inte gå vidare med förslaget i utredningen *Kontraktets ställning, uppgifter och indelning* (SKU 2014:1) utan att i stället fortsätta utredningen av kontraktsfrågorna. Utredningen remitterades till en rad remissinstanser, däribland alla stift och kontraktsprostar, Svenska kyrkans överklagandenämnd, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation samt en mängd utvalda församlingar och pastorat.

Förslaget avseende Tyska Christinae församling har sin grund i de behov av specialreglering som kan komma att gälla för församlingen om stiftsstyrelsen i Göteborgs stift beslutar att församlingen ska ingå i ett pastorat.

Förslag gällande övriga ändringar och rättelser har sin grund i behov av ändringar som kyrkostyrelsen har uppmärksammat sedan 2013 års kyrkomöte.

Kyrkostyrelsen har analyserat konsekvenser för barn av de förslag som läggs fram, vilket redovisas under respektive avsnitt.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015, med undantag för förslagen i 37 kap. i kyrkoordningen om ändringar i indelningen som föreslås träda ikraft den 1 januari 2016.

2 Fastställande av Svenska kyrkans indelning

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att
dels ge kyrkostyrelsen i uppdrag att fastställa den församlingsindelning av Svenska kyrkan som ska gälla per den 1 januari 2016. Kyrkostyrelsen ska inför fastställandet göra den utredning som behövs och vid behov samråda med berörda stiftsstyrelser,
dels ge kyrkostyrelsen i uppdrag att besluta om sådana övergångsbestämmelser som kan komma att krävas med anledning av fastställandet, och
dels kyrkostyrelsens beslut om fastställande ska återrapporteras till kyrkomötet senast 2016.
2. Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att det ska införas en ny paragraf, 37 kap. 4 a §, av följande lydelse,

dels att 37 kap. 8 och 16 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap. Ändringar i indelningen

4 a § En ändring i församlingsindelningen ska alltid göras så att de berörda församlingarna erhåller sammanhängande gränslinjer.

- 8 § I ett ärende om ändrad församlings- eller pastoratsindelning enligt 6 § ska stiftsstyrelsen göra den utredning som behövs. Församlingar och pastorat ska lämna uppgifter och i övrigt i skäligen omfattning hjälpa till i utredningsarbetet, om stiftsstyrelsen begär det.

Vid utredningen ska stiftsstyrelsen samråda med berörda församlingar och pastorat samt med domkapitlet. Sådant samråd behöver inte äga rum om ändringen i indelningen bara beror på oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsförhållandena.

Vid utredningen ska stiftsstyrelsen samråda med berörda församlingar och pastorat samt med domkapitlet. Sådant samråd behöver inte äga rum om ändringen i indelningen bara beror på oregelbundenhet i indelningen.

Om den ändring i indelningen som utredningen i första hand avser också bör leda till en ändring i någon annan indelning, som stiftsstyrelsen får besluta om, ska utredningen omfatta även denna ändring.

- 16 § En ändring i församlings- eller pastoratsindelningen enligt 6 § träder i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum.

Om ändringen i indelningen

Om ändringen i indelningen

bara beror på oregelbundenhet i indelningen *eller fastighetsförhållandena* träder beslutet i kraft vid den tidpunkt som stiftsstyrelsen eller kyrkostyrelsen beslutar.

bara beror på oregelbundenhet i indelningen träder beslutet i kraft vid den tidpunkt som stiftsstyrelsen eller kyrkostyrelsen beslutar.

En ändring enligt första stycket som är av så begränsad omfattning att församlingen eller pastoratet även under återstoden av mandatperioden bör kunna företräddas av tidigare valda organ träder i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet. Detsamma gäller sådana ändringar som avses i 15 §.

Om det finns särskilda skäl får stiftsstyrelsen även i andra fall än som anges i tredje stycket besluta att en ändring som innebär att en ny församling eller ett nytt pastorat bildas genom sammanläggning av församlingar eller pastorat ska träda i kraft under pågående mandatperiod. Ändringen träder i kraft den 1 januari det år som bestämts i beslutet.

En ändring av församlings- eller pastoratsindelningen enligt 7 § träder i kraft 1 januari det år som anges i beslutet.

Dessa bestämmelser träder i kraft den 1 januari 2016.

2.1 Fastställande av indelningen

Kyrkostyrelsens förslag: Kyrkomötet ger kyrkostyrelsen i uppdrag att fastställa den församlingsindelning av Svenska kyrkan som ska gälla per den 1 januari 2016. Kyrkostyrelsen ska inför fastställandet göra den utredning som behövs och vid behov samråda med berörda stiftsstyrelser. Kyrkostyrelsen ges också i uppdrag att besluta om sådana övergångsbestämmelser som kan komma att krävas med anledning av fastställandet av församlingsindelningen. Beslutet om fastställande ska återrapporteras till kyrkomötet senast 2016.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna

Promemorian har remitterats till samtliga stift, Svenska kyrkans överklagandenämnd, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation samt utvalda församlingar och pastorat.

Näst intill samtliga remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt promemorians förslag. Av de elva stift som har yttrat sig har samtliga ställt sig bakom promemorians förslag. *Söderköping S:t Anna församling* har angivit att man överlåter till nationell nivå att fatta beslut i frågan.

Stockholms stift har påpekat att det även fortsättningsvis kan vara ändamålsenligt att ändra församlingsindelningen i samband med att fastighetsindelningen ändras, särskilt i de fall fastighetsförhållandena ändras som ett led i en kommande exploatering där berörda fastigheter kommer att bebyggas med bostäder och inte behöva vänta tills planerad bebyggelse är uppförd och erforderliga adresskoordinater för de kyrkotillhöriga har erhållits. Stiftet menar vidare att det är rimligt att anta att de nya församlingsgränserna kommer att utgöras av gällande fastighetsgränser och inte någon antagen linje mellan olika adresskoordinater. Behovet av att kunna beakta fastighetsindelningen blir ännu mer påtagligt när församlingsindelningen behöver ses över och ändras när ett befintligt bostadsområde utvidgas eller en ny stadsdel

uppförs på gränsen mellan två församlingar. Stiftet menar i båda dessa fall att befintlig fastighetsindelning torde vara den indelning som ligger till grund för en ändrad församlingsindelning. *Växjö stift* betonar att det är av stor vikt att de förändringar som görs i indelningen inte påverkar församlingarnas förmåga att utföra sin grundläggande uppgift på ett negativt sätt. Stiftet instämmer i promemorianas uppfattning att de ändringar som behöver göras är oregelbundenheter i indelningen och att nationell nivå därför inte behöver samråda med församlingarna inför de indelningsbeslut som ska fattas. Samtidigt menar stiftet att såväl stift som församlingar bör vara redo att ge den hjälp som nationell nivå anser sig behöva för att fullgöra uppdraget. *Skara stift* har belyst vikten av tillrådliga övergångsbestämmelser. Stiftet menar att promemorianas förslag är till barnets bästa då förslaget pekar på kostnadseffektivt resultat och därmed en hållbar utveckling. *Sävar-Holmöns församling* menar att berörda församlingar ska informeras innan beslut om fastställelse. Även *Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation* har belyst frågan om information till berörda församlingar och menar att det i det föreslagna uppdraget till kyrkostyrelsen även bör ingå att informera berörda församlingar. Arbetsgivarorganisationen har vidare konstaterat att de aktuella indelningsändringarna sannolikt inte omfattas av arbetsgivarens primära förhandlingsskyldighet enligt 11 § i medbestämmandelagen. Slutligen har arbetsgivarorganisationen pekat på vissa frågeställningar som rör begravningsverksamheten. *Nättraby-Hasslö församling* har framhållit att dess enklav Hasslö rymmer nästan en fjärdedel av församlingens befolkning och att en reglering som innebär att enklaven förs till en angränsande församling skulle innebära ett betydande bortfall av möjligheterna att utföra kyrkans grundläggande uppgifter.

2.2 Bakgrund

2.2.1 Frågan om fastställande av Svenska kyrkans indelning

Den 29 maj 2013 beslutade riksdagen att bifalla förslagen i proposition 2012/13:120 *Folkbokföringen i framtiden*. Beslutet, som träder i kraft den 1 januari 2016, innebär bland annat att folkbokföring inte längre ska ske i en församling inom Svenska kyrkan. Riksdagens beslut får ett antal konsekvenser för Svenska kyrkan. Bland annat innebär det att församlingsindelningen blir en helt intern fråga för kyrkan eftersom Lantmäteriet kommer att upphöra med sin redovisning av den gällande församlingsindelningen. Svenska kyrkan kommer därför själv att behöva bygga upp ett systemstöd som ger förutsättningar för att hantera och redovisa den gällande församlingsindelningen och kunna hänföra de kyrkotillhöriga till rätt församling. Detta måste göras genom att kyrkan själv utvecklar och kontinuerligt uppdaterar en digital karta som utvisar den exakta geografiska sträckningen av alla församlingsgränser i landet.

Svenska kyrkans församlingsindelning innehåller idag nästan 2 600 ytor som hör till en församling men som ligger geografiskt åtskilda från församlingens huvudsakliga område, s.k. enklaver. Enklaverna har tillkommit som en följd av lantmäteritekniska åtgärder och har sin grund i den knytning som historiskt funnits, och i viss mån fortfarande finns, mellan församlingsindelningen och fastighetsindelningen. När kyrkan nu utvecklar ett systemstöd för den kyrkliga indelningen, kommer systemet att behöva ”laddas” med en kyrklig indelning som utgångsläge. Den fråga som då uppkommer är om systemet ska laddas med den kartbild över indelningen som finns idag och som innehåller en stor mängd oregelbundenheter i form av

enklaver, eller om man först ska försöka komma till rätta med enklaverna för att få en enklare och mer ändamålsenlig indelning och hantering i utgångsläget.

KsSkr 2014:3

2.2.2 Enklaver enligt gällande indelning

Svenska kyrkan har redan idag en digital geografisk redovisning av församlingsindelningen. Denna uppdateras emellertid inte kontinuerligt utan enbart i samband med de kyrkliga valen. Kyrkostyrelsen har, med den kartbild över indelningen som togs fram i samband med kyrkovalet 2013 som grund, låtit göra en förstudie för att skaffa sig en uppfattning om vilket omfång problemet med existerande enklaver har. Förstudien visar att församlingsindelningen 2014 innehåller 1371 församlingar. I indelningen förekommer 2 584 enklaver. Förekomsten av enklaver är klart vanligast på landsbygden och det är ovanligt med enklaver i tätorter. Detta kan förmodligen förklaras av att merparten av de fastighetsbildningar som gett upphov till enklaver, se mer nedan, sker på landsbygden när t.ex. en skogsbrukare köper upp skogsskiften eller en jordbrukare köper upp åkermark och de förvärvade fastigheterna läggs samman med en av köparen sedan tidigare ägd fastighet.

Enklaverna kan vara av mycket skiftande storlek och belägenhet. Vissa enklaver ligger förhållandevis långt från församlingens huvudsakliga område medan andra ligger tämligen nära. I något fall ligger en enklav i ett annat stift än församlingens huvudsakliga område och i något fall finns det en kyrkobyggnad i enklaven. De allra flesta enklaver är små eller mycket små, men det finns exempel på enklaver vars yta i stort sett är jämnstor med församlingens huvudsakliga område. 152 enklaver ligger i områden som utgörs av vatten ut till territorialvattengräns (s.k. 00-yltor) och 1 322 av enklaverna har ingen fastighetspunkt¹ i sig, vilket innebär att de sannolikt är helt obebodda. Ytterligare 835 enklaver har endast 1-2 fastighetspunkter i sig vilket sannolikt innebär att om de alls är bebodda är det endast av ett fåtal personer. Förstudien visar också att den församling som har flest enklaver har drygt 200 stycken.

En anledning till uppkomsten av enklaver i den kyrkliga indelningen är att det enligt den lag som fram till den 30 april 2001 reglerade ändringar i indelningen i samband med fastighetsbildning (LÄIF) som huvudregel gällde att en ändring i fastighetsförhållandena skulle medföra motsvarande ändring i församlingsindelningen, om det inte fanns särskilda skäl. Eftersom även en väg kan utgöra en egen fastighet har enklaver också kunnat uppstå då en väg skär tvärs igenom en församling.

2.2.3 Bestämmelser om indelning

Före relationsändringen var det i huvudsak Kammarkollegiet som beslutade i frågor om ändring i församlingsindelningen. I vissa fall – om en ändring behövde ske på grund av oregelbundenhet i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena och vissa andra förutsättningar var uppfyllda - fick länsstyrelsen besluta. Om en ändring hade samband med en ändring i rikets indelning i kommuner fattades beslutet av regeringen.

¹ För varje fastighet koordinatsätter och registrerar lantmäterimyndigheten en fastighetspunkt. Om fastigheten är bebyggd med ett hus sätts oftast fastighetspunkten där huset är beläget, om inte sätts fastighetspunkten i fastighetens centrumkoordinat. I de fall en enklav är en geografiskt särskild del av en annan huvudfastighet hamnar fastighetspunkten oftast i huvudfastigheten varför enklaven inte får någon fastighetspunkt alls i sig. Detta betyder inte med säkerhet att fastigheten är obebodd men utgör en stark indikation på att så är fallet.

Med kyrkoordningens tillkomst lades huvudansvaret för att besluta om församlingsindelningen på stiftsstyrelserna. I de fall en ändring berör församlingar inom flera stift ligger beslutanderätten dock hos kyrkostyrelsen. Kyrkoordningens nuvarande regler om indelning trädde i kraft så sent som den 1 januari i år då hela kapitel 37 fick ny lydelse. Förändringen var en del av det beslut som föranletts av den s.k. strukturutredningens förslag och det som i sak är nytt relaterar till indelningen i församlingar i pastorat.

I den tidigare lydelsen av kapitel 37 gjordes en tydlig och uttrycklig åtskillnad mellan olika typer av indelningsändringsbeslut. Det handlade dels om vad som kan betraktas som egentliga indelningsändringar, nämligen indelningsändringar som sker för att ge bättre förutsättningar för församlingarna att verka som församlingar och utföra sina uppgifter enligt kyrkoordningen, dels om ändringar som mera hade karaktären av reglering/justering av församlingsgränser på grund av något externt förhållande eller i vart fall något förhållande som inte hade någon koppling till församlingskriterierna. Beslut om indelningsändring fick enligt 4 § fattas på grund av oregelbundenheter i indelningen eller med hänsyn till fastighetsförhållandena.

Även om det inte i den nya lydelsen av kapitel 37 är lika tydligt angivet att det finns olika typer av indelningsbeslut framgår det ändå att det fortfarande finns en skillnad i hanteringen av beslut som grundar sig på oregelbundenheter i indelningen eller på fastighetsförhållandena, jämfört med indelningsbeslut som har annan grund. För den förra typen av beslut finns, i likhet med tidigare, inga krav på samråd inför beslut, se 37 kap. 8 §. Liksom tidigare gäller också särskilda regler om när beslut ska fattas och träda i kraft i de fall beslutet om ändring i indelningen bara beror på oregelbundenhet i indelningen eller fastighetsförhållandena, se 37 kap. 16 §, andra stycket resp. 37 kap. 17 §, andra stycket.

2.3 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag

2.3.1 Behovet av enklavfri indelning

Kyrkostyrelsen konstaterar att det varken framgår av lag eller av kyrkoordningen att en territorieförsamling måste bestå av en geografiskt sammanhållen enhet med en sammanhängande gränslinje. Detta torde dock vara den mest ändamålsenliga indelningen. Mot bakgrund av församlingarnas ursprung och givet församlingens funktion måste det också antas att avsikten egentligen aldrig varit någon annan. Innebörden av den territoriella församlingsstrukturen får sägas vara att varje församling omfattar och har ansvar för människor inom *ett* sammanhållet geografiskt område. Enklaverna har inte heller tillkommit som resultat av någon genomtänkt indelningsstrategi byggd på pastorala överväganden, utan är i stället en följd av att kyrkans indelning tidigare har varit knuten till fastighetsindelningen.

Kyrkostyrelsen kan vidare, i likhet med vad som beskrivits i promemorian, konstatera att dagens enklaver, rent tekniskt utgör ett problem för den pågående utvecklingen av det nya kartbaserade systemstödet. Med ett stort antal enklaver ökar komplexiteten i systemutveckling och förvaltning betydligt. Mängden kontroller ökar med mängden ytor som måste underhållas och sannolikt kommer det också krävas ett större mått av manuell hantering och undantagshantering i förvaltningen. Detta innebär i sin tur att risken för felkällor ökar vilket i förlängningen kan få till följd att tillhöriga betalar fel kyrkoavgift. För systemets användare, däribland stiftet, kommer ett system som ska visa alla enklaver dessutom att bli onödigt komplext och de kartbilder som systemet kan erbjuda riskerar att bli komplicerade och svårtydda. Kostnaderna för såväl utveckling som drift och underhåll av systemet kommer också

att öka högst väsentligt om systemet ska kunna hantera en stor mängd enklaver. Mot bakgrund av det anförda och då det inte finns några andra bärande skäl för att föra med sig en indelning med en stor mängd enklaver in i kyrkans eget indelnings-system, anser kyrkostyrelsen att det bör fastställas en, så långt möjligt, enklavfri församlingsindelning per den 1 januari 2016.

2.3.2 Uppdraget till kyrkostyrelsen

Enligt kyrkoordningen är det huvudsakligen stiftsstyrelsen eller kyrkofullmäktige som beslutar om ändringar i församlingsindelningen. Det torde dock inte finnas någon möjlighet för stift och pastorat att enligt bestämmelserna i 37 kapitlet i kyrkoordningen hinna genomföra alla de indelningsändringar som krävs och som behöver ske samordnat så att en samlad indelning kan registreras som utgångsläge i det nya systemet. Även om det normalt inte kan sägas vara en sak för nationell nivå att besluta om ändringar i församlingsindelningen måste det i detta fall anses vara en angelägenhet för trossamfundet som sådant att på ett övergripande plan kunna ha inflytande över församlingsindelningen, i den meningen att nationell nivå kan rensa indelningen från enklaver och fastställa den indelning som ska gälla när ansvaret för redovisningen av indelningen tas över från Lantmäteriet. Kyrkomötet kan, som kyrkans högsta beslutande organ, besluta att frånga kyrkoordningens bestämmelser i ett enskilt fall. Mot bakgrund av det stora antal enskilda indelningsändringar som behöver göras och den begränsade tid som står till buds, finns det inte någon möjlighet för kyrkomötet att självt hinna fatta ett sådant beslut. Kyrkostyrelsen anser därför att kyrkomötet bör uppdra till kyrkostyrelsen att göra de indelningsändringar som krävs och fastställa indelningen per den 1 januari 2016.

I likhet med vad som framförts i promemorian ser kyrkostyrelsen framför sig att samtliga enklaver, av olika skäl, sannolikt inte kommer kunna tas bort ur indelningen i ett sammanhang. Det kan naturligtvis inte bli fråga om att kyrkostyrelsen fastställer en indelning som äventyrar någon församlings möjligheter att uppfylla församlingskriterierna enligt 37 kap. 2-3 §§ i kyrkoordningen. Däremot måste kyrkostyrelsen kunna fatta beslut om ändring i indelningen även om beslutet skulle innebära att ett mindre antal kyrkotillhöriga kommer att byta församlings-tillhörighet. Motsatsen skulle innebära att ett icke obetydligt antal enklaver fortsatt skulle finnas i indelningen och då skulle inte målet att skapa en enklavfri indelning kunna komma ens i närheten av att uppnås. Möjligheten att utveckla och förvalta ett enkelt, lätthanterligt och kostnadseffektivt systemstöd skulle då också gå om intet. I det fall ett antal enklaver av olika skäl ändå återstår i den indelning som fastställs per den 1 januari 2016 bör ambitionen vara att även dessa på sikt upphör att finnas. Detta får då ske genom indelningsändringar i ordinarie ordning.

Eftersom de justeringar av indelningen som kyrkostyrelsen enligt promemorian föreslås få i uppdrag att besluta om endast beror på oregelbundenhet i indelningen, finns enligt promemorian inget krav på att samråd ska ske med varje berörd församling i samband med fastställandet av den nya indelningen. Däremot anses att samråd vid behov bör ske med berörda stift, i syfte att få en så allsidig belysning som möjligt och för att vederbörlig hänsyn ska kunna tas till sådana lokala förhållanden som kan inverka på beslutet. Ett par remissinstanser har i detta sammanhang framfört att berörda församlingar bör respektive ska informeras. En av remissinstanserna menar att informationen ska ske innan beslut om fastställelse fattas. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har menat att information till församlingarna bör vara en del av kyrkostyrelsens uppdrag.

Kyrkostyrelsen konstaterar att det inte finns något krav på sådan information som remissinstanserna efterfrågat enligt de bestämmelser i 37 kap. i kyrkoordningen som rör indelningsändringar till följd av oregelbundenhet i indelningen. Kyrkostyrelsen instämmer dock i att det i och för sig framstår som både lämpligt och naturligt att en information går ut till varje berörd församling i samband med genomförandet av det föreslagna uppdraget. De närmare formerna för hur och när sådan information ska ske måste emellertid kyrkostyrelsen ha utrymme att besluta om inom ramen för utförandet av uppdraget. Frågan om hur denna informations-spridning ska ske framstår enligt kyrkostyrelsens mening som ett exempel på sådana angelägenheter som lämpligen diskuteras och avgörs i samråd mellan kyrkostyrelsen och varje berört stift för sig. Kyrkostyrelsen anser därför att det inte är lämpligt för kyrkomötet att reglera informationsfrågan närmare i kyrkostyrelsens uppdrag.

Kyrkostyrelsen konstaterar att det kan komma att uppstå behov av särskilda övergångsbestämmelser med anledning av kyrkostyrelsens beslut om fastställande av indelningen. Som exempel kan nämnas att det kan bli aktuellt att göra undantag i bestämmelserna om valbarhet i det fall en församlingsgräns ändras så att valbarheten upphör för en förtroendevald som genom ändringen kommer att byta församlings-tillhörighet. Det är emellertid inte i dagsläget möjligt att fullt ut överblicka vilka övergångsbestämmelser som kan komma att behövas. Kyrkostyrelsen bör därför även få i uppdrag att besluta om sådana övergångsbestämmelser som kan komma att krävas med anledning av beslutet.

Kyrkostyrelsen bör till kyrkomötet 2016 återrapportera resultatet av sitt arbete. Återrapporteringen kan dock inte rimligen behöva ske med någon hög detaljerings-grad. Det torde vara tillräckligt om kyrkostyrelsen på ett övergripande plan kan redovisa hur arbetet har bedrivits och vilka indelningsändringar som gjorts.

2.4 Ändringar i kyrkoordningen

Kyrkostyrelsens förslag: En ny paragraf om att en ändring i församlingsindelningen alltid ska göras så att de berörda församlingarna erhåller sammanhängande gränslinjer införs i kyrkoordningen. Vidare utmönstras begreppet ”fastighetsförhållandena” ur bestämmelserna om samråd och ikraftträdande i 37 kap. 8 respektive 16 §§ i kyrkoordningen, avseende indelningsändringar som endast beror på oregelbundenhet i indelningen. Bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2016.

Ny paragraf: 37 kap. 4 a §

Ändrade paragrafer: 37 kap. 8 och 16 §§

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna

Remissutfallet har redogjorts för under avsnitt 2.1.

2.4.1 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag

2.4.1.1 Sammanhängande gränslinje

Som framhållits ovan kommer kyrkans eget system för att hantera och redovisa den kyrkliga indelningen inte att relatera till fastighetsindelningen som Lantmäteriets system gör idag. Några enklaver kommer därför inte att kunna uppstå av denna

anledning och några pastorala eller andra skäl att göra indelningsändringar som leder till uppkomsten av enklaver torde, som framhållits ovan, knappast finnas. Mot bakgrund härav finns det inte några bärande skäl för att tillåta ändringar i församlingsindelningen som medför att församlingar delas upp på flera geografiskt skilda områden. För att för framtiden undvika att en situation med geografisk splittring av församlingar återuppstår föreslår kyrkostyrelsen därför att det i kyrkoordningen införs en ny bestämmelse i 37 kap. i kyrkoordningen, 4 a §, om att det beslutande organet vid ändringar i församlingsindelningen ska se till att de församlingar som berörs av beslutet får sammanhängande gränslinjer. Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

2.4.1.2 Ändringar i 37 kap. 8 och 16 §§ i kyrkoordningen

I promemorian anges att eftersom det system för att redovisa indelningen som kyrkan själv ska förvalta kommer att sakna knytning till fastighetsindelningen, kommer det från den 1 januari 2016 inte längre att finnas behov av att kunna besluta om ändring i församlingsindelningen med hänsyn till fastighetsförhållandena. Detta har vidare ansetts föranleda vissa ändringar i bestämmelserna om samråd och ikraftträdande i 37 kap. 8 och 16 §§ i kyrkoordningen, nämligen på så vis att begreppet ”fastighetsförhållandena” utmönstras. Stockholms stift har i sammanhanget påpekat att det även fortsättningsvis kan vara ändamålsenligt att ändra församlingsindelningen i samband med att fastighetsindelningen ändras, särskilt i de fall fastighetsförhållandena ändras som ett led i en kommande exploatering. Kyrkostyrelsen vill i denna del framhålla att fastighetsindelningen även fortsättningsvis kommer att kunna utgöra en del av informationsunderlaget för stiftens (och pastoratens) arbete med indelning, så att man, om man vill, kan dra en församlingsgräns längs med den då kända fastighetsindelningen. Församlingsgränserna kommer att kunna dras även innan man känner till adresskoordinaterna.

Kyrkostyrelsen delar sammanfattningsvis den uppfattning som förts fram i promemorian om behovet av ändringar i 37 kap. 8 och 16 §§ i kyrkoordningen och föreslår att de genomförs. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

2.5 Barnkonsekvensanalys

Förslagen bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn. Däremot skulle man, i likhet med vad Skara stift anför, kunna säga att förslagen ligger i linje med barnets bästa då det pekar på kostnadseffektivt resultat och därmed en hållbar utveckling.

2.6 Kyrkoordningss kommentarer

37 kap. 4 a §

Paragrafen är ny. Genom att Svenska kyrkan från och med den 1 januari 2016 kommer att ha en församlingsindelning som är helt frikopplad från fastighetsindelningen, kommer skälen för den fortsatta indelningen att kunna styras helt av inomkyrkliga hänsyn. Det har i ett sådant sammanhang funnits ändamålsenligt att för framtiden undvika att geografisk splittring av församlingar återuppstår. Se vidare avsnitt 2.4.1.1.

37 kap. 8 och 16 §§

Paragraferna ändras genom att begreppet ”fastighetsförhållandena” utmönstras, eftersom det från den 1 januari 2016 inte längre kommer att finnas behov av att kunna besluta om ändring i församlingsindelningen med hänsyn till fastighetsförhållandena. Se vidare under avsnitt 2.4.1.2.

3 Fördelning av uppgifter mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift

KsSkr 2014:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 8 kap. 3 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. Biskopen

Fördelningen av uppgifterna mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift

3 § Arbetsuppgifterna för ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift fördelas mellan dem på pastorala områden.

Ärkebiskopens pastorala område består av församlingarna inom Uppsala, *Enköpings och Sigtuna* kontrakt.

Biskopens i Uppsala stift pastorala område består av återstående församlingar i Uppsala stift.

Inom sina pastorala områden ska ärkebiskopen respektive biskopen i Uppsala stift svara för uppgifterna enligt 1 § 1–4 och 2 §. De utser även kontraktsprostarna inom sina respektive områden. *I övrigt ska uppgifterna enligt 1 § utföras av ärkebiskopen eller, efter uppdrag från ärkebiskopen, av biskopen.*

3 § Arbetsuppgifterna för ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift fördelas mellan dem på pastorala områden.

Ärkebiskopens pastorala område består av församlingarna inom Uppsala kontrakt.

Biskopens i Uppsala stift pastorala område består av återstående församlingar i Uppsala stift.

Inom sina pastorala områden ska ärkebiskopen respektive biskopen i Uppsala stift svara för uppgifterna enligt 1 § 1–4 och 2 §. De utser även kontraktsprostarna inom sina respektive områden. *Ärkebiskopen och biskopen avgör i samråd vem som ska utföra övriga uppgifter enligt 1 §.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2015.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Ärkebiskopens pastorala område reduceras något så att det fortsättningsvis omfattar församlingarna inom Uppsala kontrakt. Vidare föreslås att den ordning, som sedan länge har varit praxis i Uppsala stift, kommer till uttryck i kyrkoordningen genom att det, istället för att det talas om uppdrag från ärkebiskopen, regleras att ärkebiskopen och biskopen i samråd avgör vem som ska utföra uppgifterna inom stiftet.

Ändrade paragrafer: 8 kap. 3 § i kyrkoordningen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag bortsett från att ärkebiskopens pastorala område föreslås utgöras av församlingarna inom Uppsala pastorat istället för Uppsala kontrakt.

Remissinstanserna

Promemorian har remitterats till domkapitlet i Uppsala stift, Stiftsstyrelsen i Uppsala stift och till samtliga församlingar som inte ingår i ett pastorat och samtliga pastorat inom Uppsala stift.

Ingen av de remissinstanser som yttrat sig har motsatt sig förslaget om att låta den praxis som sedan länge gällt mellan stiftsbiskopen och ärkebiskopen avseende uppgiftsfördelning, komma till uttryck i kyrkoordningen. Däremot har majoriteten av de remissinstanser som yttrat sig motsatt sig förslaget om att ärkebiskopens pastorala område ska utgöras av Uppsala pastorat. Bland dem som motsatt sig förslaget anser ungefär ena hälften att ärkebiskopens pastorala område istället ska utgöras av församlingarna inom Uppsala kontrakt och andra hälften att det ska utgöras av ett annat pastorat eller kontrakt inom stiftet.

Uppsala pastorat delar inte promemorians förslag utan anser att det är önskvärt att Uppsala pastorat hålls samman under samma biskop. Pastoratet menar att ärkebiskopens ansvarsområde i nuvarande situation bör omfatta hela Uppsala kontrakt. *Danmark-Funbo församling* stöder inte förslaget att ärkebiskopens pastorala område ska vara endast Uppsala pastorat utan anser att det ska vara Uppsala kontrakt. Församlingen menar att det finns ett sedan lång tid tillbaka väl utvecklat samarbete mellan församlingarna inom Uppsala kontrakt. Församlingen framhåller att begreppet "Svenska kyrkan i Uppsala" funnits sedan tidigt sjuttital och är väl inarbetat. Att begränsa ärkebiskopens pastorala område till Uppsala pastorat skulle enligt församlingens mening innebära att ärkebiskopen inte får en helhetsbild av Svenska kyrkans arbete i Uppsala. Dessutom skulle förslaget kunna äventyra de särskilda samarbetsavtal som finns mellan församlingarna inom Svenska kyrkan i Uppsala inom en rad områden. Avslutningsvis framhålls också att församlingen, framförallt genom bostadsområdena Sävja, Vilan, Nåntuna, Bergsbrunna och Danmark, är en naturlig del av Uppsala stad. *Kontraktsprosten i Uppsala kontrakt* anser att ärkebiskopens pastorala område bör utgöras av hela nuvarande Uppsala kontrakt. Kontraktprosten har framförallt lyft fram det samarbete som sedan tidigt sjuttital sker under benämningen "Svenska kyrkan i Uppsala" och uttryckt oro för att detta samarbete riskerar äventyras genom promemorians förslag. *Märsta pastorat* anser att ärkebiskopen kan få inblick i församlingslivet på annat sätt än genom att ha ett "eget" pastoralt område. Pastoratet föreslår därför att Svenska kyrkan övergår till ordningen där biskopen i Uppsala stift är biskop för hela stiftet. Om ärkebiskopen önskar ett prostområde så anser Märsta pastorat att Enköpings pastorat bättre speglar hur landet ser ut, där finns både stad och landsbygd.

Sigtuna församling anser att Sigtuna kontrakt även fortsättningsvis bör ingå i ärkebiskopens tillsynsområde. Församlingen pekar på att Sigtuna har en lång historisk tradition av att vara förknippad med ärkebiskopen. Sigtuna är även i det närmaste att betrakta som en förort till Stockholm med dess för- och nackdelar. Vidare menar församlingen att ärkebiskopens pastorala kontakt inte bör reduceras till den som tillkommer domprosten i "Uppsala pastorat", om den ska vara reell. Sigtuna församling menar sammanfattningsvis att Sigtuna, med dess struktur av stad – landsbygd och med sin tradition, vore en viktig "management by walking"-tillgång för ärkebiskopen i hennes uppdrag att leda beslutsarbetet i de nationella organen biskopsmötet, kyrkostyrelsen och läronämnden. Även *Almunge pastorat* har vänt sig mot förslaget och för istället fram församlingarna i Sigtuna som förslag till ärkebiskopens pastorala område. Pastoratet menar att ärkebiskopen på så sätt ges möjlighet att ta del av något annat geografiskt område än församlingarna i Uppsala och pekar på att Sigtuna kontrakt består av församlingar både på landsbygd och i tätort. *Bro församling* bejakar förändring av ärkebiskopens pastorala område men föreslår att t.ex. Enköpings pastorat förblir ärkebiskopens pastorala område istället för Uppsala pastorat. Församlingen menar att det är mer naturligt att Uppsala pastorat är stiftsbiskopens pastorala område. Vidare anføres att det finns en risk att just det pastorat som redan anses ha hög status inomkyrkligt sett skulle kunna komma att betraktas som ett finare pastorat än övriga om det är just detta pastorat som ska kopplas till ärkebiskopen. En sådan lösning äventyrar balansen såväl mellan pastoraten inom Uppsala stift som mellan ärkebiskop och stiftsbiskop. Församlingen menar att den organisation som genomförs bör vara en konsekvens av kyrkans teologiska hållning och identitet. Det talar ett bättre kyrkligt symbolspråk om ärkebiskopens lilla pastorala område är en del av vanligt svenskt församlingsliv, ett bättre snitt av hur det ser ut med landsbygd och stad. Avslutningsvis uppmanar Bro församling till att allt bör göras för att undvika risken att ärkebiskopen blir en koncernchef på toppen av hierarkin.

3.1 Bakgrund

3.1.1 Dagens fördelning av uppgifter

Av 8 kap. 3 § i kyrkoordningen framgår vilket pastoralt område i Uppsala stift som ärkebiskopen respektive biskopen i Uppsala ansvarar för. Ärkebiskopens pastorala område består av församlingarna inom Uppsala, Enköpings och Sigtuna kontrakt. Biskopens i Uppsala stift pastorala område består av återstående församlingar i stiftet. På detta sätt klargörs att biskoparna i Uppsala stift har en likartad funktion i relation till stiftet och att båda har ett eget pastoralt ansvar. Uppgiftsfördelningen i övrigt mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift framgår av bestämmelserna i kyrkoordningen. Det är alltså inte fråga om, såsom före kyrkoordningens tillkomst, att alla uppgifter ges på delegation från ärkebiskopen till biskopen i Uppsala stift.

I likhet med nivåutredningen (Arbetet på olika kyrkliga nivåer, SKU 1998:3) menade Centralstyrelsen (CsSkr 1999:3) att den huvudsakliga fördelningen av arbetsuppgifterna mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift skulle slås fast i kyrkoordningen på så sätt att biskoparna skulle tilldelas olika pastorala områden inom stiftet. Bakgrunden till detta var att den tidigare ordningen, där den biträdande biskopen fick sina uppgifter helt på delegation från ärkebiskopen, inte hade fungerat så bra. Det hade uppstått oklarheter, bl.a. om episkopéfunktionen och styrningen i stiftet.

Nivåutredningen framhöll att ärkebiskopens pastoralala område inte skulle få bli större än att det, tillsammans med de nationella uppgifterna, skulle bli en någorlunda rimlig arbetsbörda för ärkebiskopen. Av utredningen framgår att ärkebiskopen bedömdes ägna ungefär 75 procent av faktisk arbetstid åt nationella uppgifter. Detta gjorde att utredningen övervägde om ärkebiskopen skulle frigöras från anknytningen till ett eget stift och enbart bli "riksbiskop". Utredningen avvisade dock denna lösning då en sådan modell skulle innebära en ny teologisk tradition beträffande biskopsämbetet.

Centralstyrelsen erinrade om att det pastoralala ansvaret på stiftsnivån fullgörs inte bara av biskopen. Biskopen delar detta ansvar huvudsakligen med domkapitlet. För att den föreslagna uppdelningen av stiftet i pastoralala områden skulle kunna fungera på ett tillfredställande sätt måste, enligt Centralstyrelsen, båda biskoparna fungera tillsammans med ett domkapitel och för att behålla en samlad stiftsledning skulle det inte vara lämpligt att inrätta ett särskilt domkapitel för varje pastoralt område. Därför föreslog Centralstyrelsen den ordning som nu gäller enligt kyrkoordningen att i domkapitlet i Uppsala stift är ärkebiskopen ordförande medan biskopen i Uppsala stift är förste vice ordförande och domprosten är andre vice ordförande. I stiftsstyrelsen är enligt bestämmelserna i kyrkoordningen biskopen och inte ärkebiskopen ledamot, tillika ordförande.

När det gäller lämplighetsprövningen av blivande präster och vem som vid varje tillfälle skulle ansvara för prästvigningarna och diakonvigningarna menade Centralstyrelsen att det måste ankomma på ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift att träffa överenskommelse härom. Detta kommenterades inte närmare i kyrkomötesbehandlingen. Enligt 8 kap. 3 § i kyrkoordningen ska präst- och diakonvigningar och övriga uppgifter enligt 8 kap. 1 § 5-7 utföras av ärkebiskopen eller, på uppdrag av ärkebiskopen, av biskopen.

3.1.2 Uppsala stifts förslag

Stiftsstyrelsen i Uppsala stift beslutade vid sitt sammanträde den 6 mars 2014 (§ 36 Dnr B19/59/14) att föreslå kyrkostyrelsen att föreslå kyrkomötet en ändring i kyrkoordningen så att ärkebiskopens pastoralala område utgörs av Uppsala pastorat. Vid ett möte på kyrkokansliet den 18 mars 2014 med representanter från Uppsala stift skedde en överläggning om möjligheten att åstadkomma den av stiftsstyrelsen önskade ändringen.

I samband med att en ny ärkebiskop tillträder och med hänsyn till den pågående kontraktsutredningen finns det enligt stiftet skäl att se över biskoparnas pastoralala områden. Ärkebiskopens nationella arbetsuppgifter har under senare år ökat väsentligt samtidigt som de kontrakt som utgör ärkebiskopens pastoralala område är det geografiska område inom stiftet som har haft den största befolkningsökningen. Enligt stiftet bor cirka 40 procent av stiftets befolkning inom detta område. Stiftet framhöll att det råder stor enighet i stiftsstyrelsen om att ärkebiskopen även fortsättningsvis ska ha ett pastoralt område, men att detta bör reduceras något.

Vidare framkom vid mötet att det allt sedan kyrkoordningens tillkomst har varit praxis i stiftet att biskopen i Uppsala stift har utfört präst- och diakonvigningarna och att biskopen har kallat samtliga präster och diakoner till överläggningar i stiftet. Detta har skett efter överenskommelse biskoparna emellan och inte på direkt "uppdrag" från ärkebiskopen. Mot bakgrund av detta framfördes från stiftet att det vore önskvärt att kyrkoordningen ändras även på denna punkt så att den bättre återspeglar nämnda praxis.

Ärkebiskopen har tillfrågats och samtycker till föreslagna ändringar.

3.2.1 Ärkebiskopens pastorala område

Kyrkostyrelsen konstaterar att den nu gällande ordningen, där ärkebiskopen respektive biskopen i Uppsala stift ansvarar för olika pastorala områden i stiftet, har tillämpats under fjorton år och under två ärkebiskopar. Erfarenheten visar att ärkebiskopens nationella arbetsuppgifter under denna tid har ökat väsentligt. Om nivåutredningen beräknade att de nationella uppgifterna utgjorde cirka 75 % av ärkebiskopens arbetstid torde den andelen idag vara betydligt större. Det finns en ökad förväntan från övriga delar av samhället på att ärkebiskopen ska finnas med och aktivt delta i olika sammanhang. Ärkebiskopen som en del av det offentliga rummet tas nu för given och ärkebiskopen har därför mindre arbetstid för sina pastorala områden än som var fallet vid kyrkoordningens tillkomst. Till detta kommer att de tre kontrakt som idag utgör ärkebiskopens pastorala område är det geografiska område inom Uppsala stift som har haft den största befolkningsökningen under de senaste åren. Cirka 40 % av stiftets innevånare bor i detta område.

Kyrkostyrelsen delar den uppfattning som Uppsala stifts stiftsstyrelse har gett uttryck för, att ärkebiskopen även fortsättningsvis bör ha ett pastoralt område. Det förslag som Mårsta pastorat fört fram, som går ut på att frigöra ärkebiskopen från anknytningen till ett eget pastoralt område, kan kyrkostyrelsen inte ställa sig bakom eftersom det skulle innebära, vilket beskrivits under avsnitt 3.1.1, att det införs en ny teologisk tradition beträffande biskopsämbetet.

Mot bakgrund av ärkebiskopens ökande arbetsbelastning, delar kyrkostyrelsen även stiftsstyrelsens uppfattning att ärkebiskopens pastorala område bör reduceras något. Den första fråga som här infinner sig är om det, som vissa av remissinstanserna ansett, finns skäl att förlägga den geografiska placeringen av ärkebiskopens pastorala område utanför Uppsala. Kyrkostyrelsen menar att så inte är fallet. Det faktum att Uppsala är stiftsstad och den stad där kyrkoledningen finns, utgör enligt kyrkostyrelsen starka argument för att ärkebiskopens pastorala område fortsatt ska hänföra sig till Uppsala. Av stor betydelse är också Uppsala domkyrka som stiftskatedral och Svenska kyrkans rikshelgedom. Enligt kyrkostyrelsens mening kan det mot den bakgrunden finnas en symbolisk betydelse av att ärkebiskopens pastorala område hänförs till Uppsala.

En ytterligare fråga som uppkommer är vilken omfattning det pastorala området bör ha. I syfte att ärkebiskopen ska få en någorlunda rimlig arbetsbörda, men med bibehållen grundsyn i fråga om biskopsämbetet har stiftsstyrelsen inledningsvis föreslagit att ärkebiskopens pastorala område endast ska omfatta Uppsala pastorat. Kyrkostyrelsen kan dock konstatera att befogade invändningar mot förslaget har inkommit från de tungt vägande remissinstanserna Uppsala pastorat, kontraktsprosten i Uppsala kontrakt samt Danmark-Funbo församling, som istället anser att det pastorala området ska utgöras av hela Uppsala kontrakt. Med anledning av den remisskritik som framförts har stiftsstyrelsen i Uppsala stift ombetts lämna sina synpunkter. Stiftsstyrelsen har som nytt förslag fört fram Uppsala kontrakt som ärkebiskopens pastorala område. Mot denna bakgrund föreslår kyrkostyrelsen sammanfattningsvis att ärkebiskopens pastorala område ska utgöras av församlingarna inom Uppsala kontrakt.

3.2.2 Samråd mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift

Kyrkostyrelsen föreslår vidare att den ordning som sedan länge har varit praxis i Uppsala stift, kommer till uttryck i kyrkoordningen genom att det, istället för att det talas om uppdrag från ärkebiskopen, regleras att ärkebiskopen och biskopen i samråd avgör vem som ska utföra uppgifterna inom stiftet. Kyrkostyrelsen föreslår att 8 kap. 3 § i kyrkoordningen ändras i enlighet med promemorians förslag.

3.3 Barnkonsekvensanalys

Förslagen bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

3.4 Kyrkoordningsskommentarer

8 kap. 3 §

Paragrafens första stycke ändras på så vis att ärkebiskopens pastorala område reduceras till att avse församlingarna inom Uppsala kontrakt. Motiven för ändringen framgår av avsnitt 3.2.1.

Ändringen i andra stycket utgör en kodifiering av den praxis som sedan länge gällt mellan ärkebiskopen och biskopen i Uppsala stift, se avsnitt 3.2.2.

4 Fortsatt beredning av kontraktsfrågorna

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i övergångsbestämmelserna till Kyrkomötets beslut om ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1), SvKB 2012:14.

Förslag till ändringar i SvKB 2012:14

Kyrkomötet beslutar i fråga om SvKB 2012:14 att punkten 7 i övergångsbestämmelserna till SvKB 2012:14 ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

7. Trots bestämmelserna i 36 kap. 5 § får kontrakt enligt den indelning som gäller den 1 januari 2014 finnas kvar till den 1 januari 2016, även om de då inte uppfyller dessa bestämmelser.

Föreslagen lydelse

7. Trots bestämmelserna i 36 kap. 5 § får kontrakt enligt den indelning som gäller den 1 januari 2014 finnas kvar till den 1 januari 2018, även om de då inte uppfyller dessa bestämmelser.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2015.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Det undantag som idag finns för vissa kontrakt enligt punkten 7 i övergångsbestämmelserna till SvKB 2012:14 föreslås förlängas så att det gäller till den 1 januari 2018. Detta har sin grund i att kyrkostyrelsen har beslutat om fortsatt utredning av kontraktsfrågorna.

Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Ändrad bestämmelse: Punkten 7 i övergångsbestämmelserna till SvKB 2012:14.

Promemorians förslag: Promemorian innehåller inget förslag i denna del.

Remissinstanserna

Av de remissinstanser som har inbjudits att lämna synpunkter på utredningens förslag genom s.k. EasyResearch har 39 procent valt att lämna svar. För remissutfallet redogörs nedan.

4.1 Bakgrund

Den 1 januari 2014 trädde de s.k. strukturförändringarna i kraft. I skrivelsen som låg till grund för kyrkomötesbeslutet (*Strukturfrågor*, KsSkr 2012:5) noterade kyrkostyrelsen att ändringarna kunde leda till att pastoraten blev betydligt större. Kyrkostyrelsen aviserade att det därför behövde ske en översyn av kontraktets ställning och uppgifter liksom av kontraktsindelningen. Styrelsen föreslog också en övergångsbestämmelse som gör det möjligt för nuvarande kontraktsindelning att

bestå till den 1 januari 2016. – Kyrkomötet beslöt i enlighet med kyrkostyrelsens förslag.

Kyrkostyrelsen beslöt i september 2012 att tillsätta en utredning om kontraktets ställning, uppgifter och indelning samt om domprostens ställning, uppgifter och tillsättning. En särskild utredare utsågs. Utredaren överlämnade sina förslag gällande domprost den 15 januari 2013 och förslagen rörande kontrakten den 15 januari 2014, i enlighet med direktiven. Den del av utredningen som behandlar kontraktsfrågorna fick namnet *Kontraktets ställning, uppgifter och indelning* (SKU 2014:1). Utredningen, i den del som avser kontrakten, skickades ut på remiss genom s.k. EasyResearch. Sista svarsdatum sattes till den 17 april 2014.

4.2 Kyrkostyrelsens överväganden

En föredragning av det preliminära remissutfallet av kontraktsutredningen gjordes för kyrkostyrelsens arbetsutskott den 25 april 2014. Efter föredragningen beslöt arbetsutskottet att föreslå kyrkostyrelsen att inte gå vidare med utredningens förslag och i stället göra en fortsatt utredning i syfte att avreglera kontrakten så mycket som möjligt i kyrkoordningen. En sådan avreglering leder enligt arbetsutskottet till större frihet för stiftens vad gäller kontraktsindelning och utseende av kontraktsprostar. Ett förslag i enlighet med detta skulle, enligt arbetsutskottets förslag, kunna presenteras för kyrkomötet 2015.

På kyrkostyrelsens sammanträde den 12 maj 2014 presenterades en slutlig remissammanställning. Av denna framgår bl.a. följande.

Svarsfrekvensen är låg, vilket bör tas i beaktande vid en bedömning av remissutfallet. Trots en viss förlängning av svarstiden var svarsfrekvensen endast 39 procent den 28 april. Av de kategorier av remissinstanser som har svarat är stiftens (stiftsstyrelser, domkapitel och biskopar) flitigast. Remissvaren är förhållandevis spretiga och en hel del kritik riktas mot utredningens slutsatser. Bland annat ifrågasätts utredningens slutsats att begreppet kontrakt måste bytas ut. Nära hälften av de svarande säger ja till förslaget medan lika många säger nej. Vidare framkommer kritik mot att ett prostområde (som utredningen föreslår att kontrakten ska benämnas) ska kunna bestå av enbart en enhet. Nära 60 procent säger ja till förslaget medan en femtedel säger nej och lika många anser att förslaget bör justeras. Flera remissinstanser menar att den episkopala linjen måste värnas vid en sådan konstruktion, något som inte utredningen föreslår några åtgärder för. Flera av utredningsförslagen kritiserar remissinstanserna för att det anses vara fråga om onödiga regleringar. Ett exempel på det är utredningens förslag om att biskopen ska utse en kyrkoherde till (kontrakts-)prost om inte synnerliga skäl föreligger. De flesta (ca 70 procent) är för att den som utses till (kontrakts-)prost ska vara kyrkoherde. Däremot menar flera remissinstanser att det i de allra flesta fall är kyrkoherdar som utses till kontraktsprostar redan idag och att detta därför inte behöver regleras. Annan kritik går ut på att nationell nivå skulle gå utöver sin kompetens om utredningens förslag i vissa delar, som i och för sig anses positiva, genomförs. Det gäller särskilt det föreslagna kravet på stiftens att gå igenom indelningen och namnen på de i utredningen benämnda prostområdena till en viss tidpunkt, då detta, enligt några remissinstanser, redan är en uppgift som ligger på stiftens genom kyrkoordningen. – Remissinstanserna är påfallande positiva till att även diakoner, och inte enbart präster, hörs innan biskopen utser en (kontrakts-)prost. Dessutom ställer sig många remissinstanser, i synnerhet stiftens, positiva till att lösgöra valkretsindelningen till stiftsfullmäktige från kontraktsindelningen, samtidigt som många (nära en

femtedel) säger sig inte ha någon uppfattning i frågan och inte heller ha tillräckligt med kunskap för att bedöma densamma.

KsSkr 2014:3

Kyrkostyrelsen beslöt i enlighet med arbetsutskottets förslag.

4.3 Den fortsatta beredningen av kontraktsfrågorna

Enligt 36 kap. 5 § 1 st i kyrkoordningen består ett kontrakt av en eller flera församlingar som inte ingår i ett pastorat och/eller ett eller flera pastorat i ett stift, dock alltid minst två enheter. I avvaktan på kontraktsutredningens slutsatser har de kontrakt som pga. strukturförändringarna idag enbart består av en enhet undantagits från kyrkoordningens krav genom punkten 7 i övergångsbestämmelserna till SvKB 2012:14. Där sägs att trots bestämmelserna i 36 kap. 5 § så får kontrakt enligt den indelning som gäller den 1 januari 2014 finnas kvar till den 1 januari 2016, även om de inte uppfyller dessa bestämmelser.

Den av kyrkostyrelsen beslutade fortsatta utredning som ska ske av kontrakten innebär att eventuella förslag till följd av en sådan utredning kommer att kunna lämnas till kyrkomötet tidigast år 2015. Då blir tiden alltför knapp för stiftens för att de, om kyrkomötets beslut med anledning av utredningens förslag så föranleder, ska hinna fatta beslut om ändrad indelning rörande de kontrakt som består av bara en enhet i enlighet med punkten 7 i övergångsbestämmelserna. Den undantagslösning som finns i punkten 7 i övergångsbestämmelserna bör därför förlängas, lämpligen till den 1 januari 2018.

4.4 Barnkonsekvensanalys

Förslaget bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

4.5 Kyrkoordningskommentar

Införande- och övergångsbestämmelser till SvKB 2012:14

7.

Då kyrkostyrelsen har beslutat om en fortsatt utredning av kontraktsfrågorna behöver undantaget i p. 7 i övergångsbestämmelserna förlängas till den 1 januari 2018. Genom förlängningen blir det möjligt för ett kontrakt att bestå som sådant t.o.m. 2017 trots att det bara utgörs av en enhet. I vad mån undantaget kommer att behöva nyttjas beror på vad den fortsatta utredningen om avreglering leder till.

5 Tillsättande av ett arvodesorgan på Svenska kyrkans nationella nivå

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag
dels om ändringar i kyrkoordningen (SvKB 1999:1),
dels om ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3),
dels om ändringar i Ersättningsstadga (SvKB 2012:17) samt
dels om en Instruktion för Svenska kyrkans arvodesnämnd.

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att det ska införas en ny paragraf, 10 kap. 11 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap. Den nationella nivåns uppdrag

*11 § Svenska kyrkans arvodesnämnd
är ett särskilt organ för att
fastställa sammanträdesarvoden
för kyrkomötets ledamöter samt
för de övriga förtroendevalda
som har utsetts av kyrkomötet
eller kyrkostyrelsen.*

*Arvoden för arvodesnämndens
ledamöter regleras i Ersättnings-
stadgan (SvKB 2012:17).*

*Arvodesnämnden ska
självständigt fullgöra de uppgifter
som anges i instruktionen för
nämnden.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2015.

Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 4 kap. 13 § och 7 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Ärendenas beredning

13 § Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt kyrkomötets arbetsordning och instruktionen för kyrkostyrelsen.

Kyrkorättsutskottet ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen som finns i en skrivelse från kyrkostyrelsen eller i en motion. Det finns ytterligare bestämmelser om yttranden från kyrkorättsutskottet i 21 §.

För att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen får kyrkorättsutskottet sammanträda innan årets första kyrkomötessammanträde har öppnats.

13 § Kyrkorättsutskottet bereder ärenden om lagen om Svenska kyrkan (1998:1591), lagstiftningsfrågor om Svenska kyrkan som registrerat trossamfund, begravningsverksamheten och den kulturhistoriskt värdefulla egendomen samt kyrkomötets arbetsordning och instruktionen för kyrkostyrelsen.

Kyrkorättsutskottet bereder också av Svenska kyrkans arvodesnämnd till kyrkomötet överlämnade verksamhetsberättelser.

Kyrkorättsutskottet ska yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen som finns i en skrivelse från kyrkostyrelsen eller i en motion. Det finns ytterligare bestämmelser om yttranden från kyrkorättsutskottet i 21 §.

För att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen får kyrkorättsutskottet sammanträda innan årets första kyrkomötessammanträde har öppnats.

7 kap. Arvoden

1 § Ledamöter av kyrkomötet samt förtroendevalda som utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen har rätt till arvode och ersättning.

Närmare bestämmelser om arvoden och ersättning meddelas av kyrkomötet i särskilt beslut.

1 § Ledamöter av kyrkomötet samt förtroendevalda som utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen har rätt till arvode och ersättning.

Som framgår av 10 kap. 11 § i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) ska Svenska kyrkans arvodesnämnd fastställa sammanträdes-

arvoden för kyrkomötets ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, dock inte för arvodesnämndens ledamöter.

Närmare bestämmelser om arvoden och ersättningar meddelas av kyrkomötet i särskilt beslut.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2015.

Förslag till ändringar i Ersättningsstadga

Kyrkomötet beslutar i fråga om Ersättningsstadga (SvKB 2012:17) att 4–5 och 9 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Sammanträdesarvoden

- 4 § *Sammanträdesarvudet till kyrkomötets ledamöter utgår med ett belopp som motsvarar 3 procent av ett basbelopp.*
- 5 § *Sammanträdesarvudet till ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen utgår med ett belopp som motsvarar 2 procent av ett basbelopp.*

- 4 § *Sammanträdesarvode till kyrkomötets ledamöter utgår med ett belopp som Svenska kyrkans arvodesnämnd fastställer.*
- 5 § *Sammanträdesarvode till ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, förutom till arvodesnämndens ledamöter, utgår med ett belopp som Svenska kyrkans arvodesnämnd fastställer.*
Sammanträdesarvode till ledamöter i Svenska kyrkans arvodesnämnd utgår med ett belopp som kyrkomötets presidium fastställer.

Fasta arvoden

- 9 § Till ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 125 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

- 9 § Till ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 125 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans valprovsnämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans valprovsnämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

Till ordföranden i Svenska kyrkans arvodesnämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2015.

Förslag till instruktion för Svenska kyrkans arvodesnämnd

Kyrkomötet beslutar att Instruktion för Svenska kyrkans arvodesnämnd ska ha följande lydelse.

Svenska kyrkans arvodesnämnd

1 § Som framgår av 10 kap. 11 § i kyrkoordningen (SvKB 1999:1) ska Svenska kyrkans arvodesnämnd fastställa sammanträdesarvoden för kyrkomötets ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, dock inte för arvodesnämndens ledamöter.

Nämndens sammansättning

2 § Arvodesnämnden ska bestå av en ordförande och två övriga ledamöter.

Val till arvodesnämnden

3 § Ledamöterna väljs av kyrkomötet för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret.

Om en ledamot avgår under tjänstgöringstiden, ska ett fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Vem som får fatta beslut

4 § Arvodesnämnden är beslutförför när samtliga ledamöter är närvarande.

I en arbetsordning får nämnden besluta om de närmare formerna för sitt arbete.

Överklagande

5 § Arvodesnämndens beslut får inte överklagas.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2015. När kyrkomötet första gången förrättar val till Svenska kyrkans arvodesnämnd ska valet avse tiden fr.o.m. den 1 januari 2016 t.o.m. den 31 december 2017.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: En ny nämnd på nationell nivå, Svenska kyrkans arvodesnämnd, tillsätts. Nämnden ska vara ett särskilt organ på nationell nivå för fastställande av sammanträdesarvoden för kyrkomötets ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, utom för arvodesnämndens egna ledamöter. Nämndens ledamöter utses av kyrkomötet. Förslaget innebär en ny bestämmelse i kyrkoordningen om arvodesnämnden samt en instruktion för nämnden. Förslaget innebär även ändringar i ersättningsstadgan och i kyrkomötets arbetsordning.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Nya paragrafer: 10 kap. 11 § i kyrkoordningen.

Ändrade paragrafer: 4 kap. 13 § och 7 kap. 1 § i Arbetsordning för kyrkomötet samt 4–5 §§ och 9 § i Ersättningsstadgan.

Ny instruktion: Instruktion för Svenska kyrkans arvodesnämnd.

5.1 Bakgrund

5.1.1 Ledamotsarvoden på Svenska kyrkans nationella nivå

Ledamotsarvodena på nationell nivå är inte kyrkoordningsreglerade. Däremot framgår det av 11 kap. 23 § i kyrkoordningen att ytterligare bestämmelser om kyrkomötet finns i kyrkomötets arbetsordning. I 7 kap. 1 § i Kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om Arbetsordning för kyrkomötet sägs att ledamöter av kyrkomötet samt förtroendevalda som utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen har rätt till arvode och ersättning, samt att närmare bestämmelser om arvoden och ersättningar meddelas av kyrkomötet i särskilt beslut.

Nu gällande regler, Kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga, trädde i kraft den 1 januari 2014 och ersatte då Kyrkomötets beslut (SvKB 2001:18) om Ersättningsstadga. Ersättningsstadgan reglerar arvoden och ersättningar för kyrkomötets ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. De ersättningsnivåer som anges i stadgan bygger i de flesta fall på prisbasbelopp enligt Socialförsäkringsbalken (2010:110). Prisbasbeloppet har för år 2014 beräknats till 44 400 kr.

5.1.1.1 Gemensamma regler för alla förtroendevalda på nationell nivå

Sammanträdesarvode

För alla förtroendevalda som omfattas av ersättningsstadgan finns allmänna bestämmelser om sammanträdesarvode. Enligt 2 § i ersättningsstadgan utgår sammanträdesarvode för ett protokollfört sammanträde oavsett sammanträdetes längd. Endast ett sammanträdesarvode per dygn kan utgå. Sammanträdesarvodet avses ersätta den förtroendevaldes inläsning, närvaro och ansvarstagande. (2 §)

Arvodet utgår till ordinarie ledamot samt till tjänstgörande ersättare och ersättare som är närvarande på ordförandes särskilda kallelse. Sammanträdesarvode utgår inte

till den förtroendevalde som enligt kyrkoordningen är skyldig att delta i sammanträdet. (3 §) KsSkr 2014:3

Reseförmåner

Enligt 12 § gäller att de bestämmelser om reseförmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda i kyrkokansliet också ska tillämpas vid resor med anledning av uppdrag som ledamot av kyrkomötet, i organ utsedda av kyrkomötet samt i organ utsedda av kyrkostyrelsen. Ledamoten ska anses ha sitt tjänsteställe i bostaden. Bestämmelserna om reseförmåner för ledamöter ska även tillämpas för ersättare som tjänstgör i ledamots ställe eller som efter särskild kallelse deltar i ett sammanträde.

5.1.1.2 Särskilda regler för kyrkomötets ledamöter

Sammanträdesarvode

Till kyrkomötets ledamöter utgår sammanträdesarvode under kyrkomötets sammanträdesdagar jämte en inledande förberedelsedag vid varje session. Till kyrkomötets ledamöter utgår dock inte sammanträdesarvode enligt ersättningsstadgan för ett sammanträde i något annat organ under den tid som kyrkomötet är samlat. (3 §)

Sammanträdesarvodet till kyrkomötets ledamöter utgår med ett belopp som motsvarar tre procent av ett basbelopp. (se 4 §)

Fasta arvoden

Till kyrkomötets ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp. Till kyrkomötets förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp. (6 §)

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Till kyrkomötets ledamöter får också betalas ersättning för styrkt förlorad arbetsförtjänst. Semester och kompensationsledighet berättigar inte till ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst betalas per sammanträdesdag med högst 7 procent av ett basbelopp. Till den ledamot som har förlorat arbetsförtjänst men som inte kan redovisa för den får ersättning betalas med ett belopp som motsvarar den sjukpenning som skulle ha betalats från Försäkringskassan vid sjukdom. (11 §)

Ersättning för barntillsyn

De kyrkomötesledamöter som behöver anlita barntillsyn under kyrkomötets sessioner har rätt till skälig ersättning för barnvakt. Ersättning kan utgå för barn upp till tolv år. Kyrkomötets presidium beslutar om ersättningens storlek. (13 §)

5.1.1.3 Särskilda regler för övriga ledamöter som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen

Sammanträdesarvode

Sammanträdesarvodet till ledamöter i organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen utgår med ett belopp som motsvarar 2 procent av ett basbelopp (5 §).

Kyrkostyrelsens vice ordförande och arbetsutskott

Till kyrkostyrelsens förste och andre vice ordförande utgår ett fast årligt arvode motsvarande 200 procent av ett basbelopp.¹ Till ledamöter i kyrkostyrelsens arbetsutskott utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till ersättare i arbetsutskottet ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp. (7 §)

Ordföranden och vice ordföranden i nämnder på nationell nivå

Till ordföranden i Svenska kyrkans överklagandenämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 125 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp. (9 § 1 st)

Till ordföranden i Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp. (9 § 2 st)

Till ordföranden i Svenska kyrkans valprövningsnämnd utgår ett fast årligt arvode motsvarande 25 procent av ett basbelopp och till dess vice ordförande ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp. (9 § 3 st)

Kyrkomötets revisorer

Till ordföranden bland kyrkomötets revisorer utgår ett fast årligt arvode motsvarande 75 procent av ett basbelopp och till övriga revisorer valda av kyrkomötet ett fast årligt arvode motsvarande 50 procent av ett basbelopp. (10 §)

5.1.2 Ledamotsarvoden i riksdag och regering m.m.**5.1.2.1 Riksdagsledamöternas arvoden**

Enligt 9 kap. 6 § riksdagsordningen (1974:153) ska en riksdagsledamot av statsmedel erhålla arvode för sitt uppdrag. Bestämmelser om detta, om andra ekonomiska villkor med anledning av uppdraget och om gottgörelse till ersättare för riksdagsledamot finns i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

Enligt 3 kap. 1 § lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska ledamotsarvode betalas med ett belopp för månad som Riksdagens arvodesnämnd bestämmer.

Enligt 2 kap. 1 § samma lag erhåller riksdagens talman ett arvode som motsvarar arvodet till statsministern. Enligt 3 kap. 2 § betalas tilläggsarvode för månad till vice talman med 30 procent, till ordförande i utskott med 20 procent och till vice ordförande i utskott med 15 procent av ledamotsarvodet.

Vidare finns regler om resekostnadsersättning, traktamente, viss teknisk utrustning, ålders- och sjukpension m.m.

5.1.2.2 Statsrådets arvoden

Enligt 1 § lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m. ska arvoden till statsråden betalas månadsvis med ett belopp som fastställs av Statsrådsarvodesnämnden. Nämnden beslutar också om avgångsersättning till statsråd.

I lagen finns även regler om avdrag på arvodet när ett statsråd inte kan fullgöra sitt uppdrag på grund av sjukdom, regler om avlöningsförstärkning om statsrådet har längre färdväg än 70 km från bostaden på hemorten till Regeringskansliet, m.m.

¹ Ärkebiskopen är ordförande i kyrkostyrelsen (se 12 kap. 6 § i kyrkoordningen) och arvodet till kyrkostyrelsens ordförande regleras således inte i ersättningsstadgan.

5.1.2.3 Lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna

Enligt 1 § lagen (2012:882) med instruktion för Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna ska nämnden bestämma det belopp som månadsvis ska betalas i lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna.

5.1.2.4 Arvoden till andra uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

I lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ finns en rad arvoden reglerade. I 1 § finns regler om arvoden till bl.a. fullmäktigeledamöter i Sveriges riksbank, ledamöter i riksdagsstyrelsen, Riksrevisionens parlamentariska råd och Nordiska rådets svenska delegation. Dessa erhåller månadsarvoden bestämda i procent av riksdagsledamöternas arvoden. Vidare utgår sammanträdesarvoden för fullgörande av dessa uppdrag (se 2 §).

För ordföranden och i vissa fall ledamöter i riksdagens nämndmyndigheter utbetalas i stället årsarvoden (se 1 a §). Bland riksdagens nämndmyndigheter kan nämnas Valprovsningsnämnden, Riksdagens överklagandenämnd, Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna samt Statsrådsarvodesnämnden. För vissa uppdrag utgår även sammanträdesarvoden (se 1 b §).

Det kan noteras att arvoden till ledamöterna i Riksdagens arvodesnämnd beslutas av Riksdagsstyrelsen (se 14 § lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd).

5.2 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag

5.2.1 Uppdraget

I Kyrkorättsutskottets betänkande Kr 2010:5 *Modernisering av ersättningsstadgan* ansåg utskottet att presidiet borde överväga att inrätta ett särskilt organ för att besluta om ersättningar.

I presidiets skrivelse 2012:1 *Ny ersättningsstadga* anförde presidiet bl.a. följande. ”Det finns anledning att regelbundet se över samtliga arvoden. Kyrkomötets presidium anser att det bör göras av ett fristående organ och föreslår därför att kyrkomötet ska besluta att inrätta ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvoden.”

I Kyrkorättsutskottets betänkande 2012:1 *Ny ersättningsstadga* anförde utskottet bl.a. följande. ”Kyrkorättsutskottet påtalade under 2010 års kyrkomöte att det rått oklarhet om formerna för beslut om ersättningar. Utskottet ansåg därför att det bör övervägas om ett särskilt organ bör inrättas för uppgiften. Kyrkomötets presidium anser att det finns anledning att regelbundet se över samtliga arvoden och föreslår att kyrkomötet inrättar ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvoden. Kyrkorättsutskottet finner den föreslagna modellen lämplig. Det är en fördel att ha ett fristående organ som ansvarar för samtliga arvodesfrågor rörande de uppdrag som regleras i ersättningsstadgan. Kyrkorättsutskottet tillstyrker förslaget.”

Kyrkomötet beslutade i enlighet med presidiets förslag.

5.2.2 Ett arvodesorgan för förtroendevalda på Svenska kyrkans nationella nivå

5.2.2.1 Vilka arvoden ska organet besluta om?

Kyrkomötets beslut innebär att det ska tillsättas ett särskilt organ som inför varje mandatperiod ska se över arvoden. Kyrkomötets presidium ansåg i sin skrivelse PSkr 2012:1 *Ny ersättningsstadga* att det finns anledning att regelbundet se över

samtliga arvoden. Kyrkorättsutskottet anförde i sitt betänkande med anledning av presidiets skrivelse (Kr 2012:1 *Ny ersättningsstadga*) att den föreslagna modellen är lämplig och att det är en fördel att ha ett fristående organ som ansvarar för samtliga arvodesfrågor rörande de uppdrag som regleras i ersättningsstadgan och tillstyrkte presidiets förslag.

De arvoden som regleras i ersättningsstadgan är arvoden för kyrkomötets ledamöter samt för de övriga förtroendevalda som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Det slås fast att arvode kan utgå som sammanträdesarvode och som ett fast årsarvode.

Vidare regleras ersättning för förlorad arbetsförtjänst, reseförmåner samt ersättning för barntillsyn i ersättningsstadgan.

Vilka arvoden bör arvodesorganet besluta om? Vid en jämförelse med vad arvodes- och lönenämnderna under riksdagen beslutar om så är det, vad gäller Riksdagens arvodesnämnd och Statsrådsarvodesnämnden, det månatliga belopp som ska betalas som arvode till riksdagsledamöterna respektive statsråden. Tilläggsarvode till vice talman, ordförande i utskott m.fl. betalas ut med en lagstadgad procent av riksdagsledamöternas månatliga arvode. Utöver detta finns resekostnadsersättningar, traktamenten m.m. också lagreglerade och bestäms således inte av nämnderna.

Kyrkomötets ledamöter har inte något sådant månatligt arvode. Kyrkomötet har, till skillnad från riksdagen, endast två sessioner per år. I stället utgår arvode i form av sammanträdesarvode med ett belopp som motsvarar 3 procent av ett basbelopp. Vad gäller sammanträdesarvodet till ledamöter i övriga organ som är utsedda av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen är detta i stället 2 procent av ett basbelopp. Utöver detta tillkommer fasta årliga arvoden till särskilt utpekade innehavare av vissa poster.

En lämplig lösning kan vara att arvodesorganet har att besluta om det belopp som sammanträdesarvodet ska uppgå till avseende förtroendevalda i kyrkomötet eller organ som utses av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Beloppet ska kunna vara olika för förtroendevalda i kyrkomötet jämfört med de organ som utses av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen. Arvodesorganet bör dock inte besluta om sammanträdesarvodet avseende de egna ledamöterna. Här krävs en särreglering; se mer om detta nedan.

De fasta årliga arvoden till vissa utpekade funktioner bör även fortsättningsvis regleras genom ersättningsstadgan, som idag, och inte beslutas av arvodesorganet. Detta motsvarar till en del också vad som gäller på den statliga sidan. Ersättningarna i övrigt, alltså ersättning för förlorad arbetsförtjänst, reseförmåner och ersättning för barntillsyn, bör inte heller vara något som arvodesorganet beslutar om, utan de ska även fortsättningsvis regleras i ersättningsstadgan. För detta talar att motsvarande ersättningar för riksdagsledamöter m.fl. inte beslutas av de statliga arvodesnämnderna utan regleras i lag. Däremot kan eventuella tak för ersättningarna med fördel kopplas till det sammanträdesarvode som beslutas av arvodesorganet.

5.2.2.2 Vem ska utse ledamöterna i organet?

Ledamöterna i nämnderna om arvoden och lön till riksdagsledamöter, statsråd m.fl. utses av riksdagen (se 8 kap. 4–5 §§ riksdagsordningen). Genom en ändring i riksdagsordningen som träder i kraft den 1 maj 2014 så gäller detta även ledamöterna i Riksdagens arvodesnämnd. Den nu gällande, men snart ändrade, ordningen är att riksdagsstyrelsen är det organ som utser ledamöterna i Riksdagens arvodesnämnd.

I likhet med vad som annars gäller för nämnder på den nationella nivån bör kyrkomötet utse ledamöterna i det kyrkliga arvodesorganet.

Enligt riksdagsordningen är det konstitutionsutskottet som bereder frågan om val av ledamöter till nämnderna som beslutar om arvoden och lön. Frågan är om det är lämpligt med en liknande ordning för det arvodesorgan som nu ska inrättas för förtroendevalda på Svenska kyrkans nationella nivå. Till skillnad från riksdagen sammanträder kyrkomötet endast vid två sessioner per år. Under dessa två sessioner arbetar kyrkomötesledamöterna intensivt. Att lägga på ett utskott en ytterligare arbetsbörda under den knappa tid som står till deras förfogande är inte lämpligt. Ett sådant beredningskrav av frågan om val av ledamöter i arvodesorganet bör därför inte införas och ärendet bör istället lämpligen beredas av kyrkomötets valberedning i likhet med övriga val som ska förrättas av kyrkomötet (se 11 kap. 11 § i kyrkoordningen). Valberedningen bereder bl.a. val till de tre befintliga nämnderna på nationell nivå och dessa tre ska uttryckligen fullgöra sina uppgifter självständigt.

5.2.2.3 Hur ska organet vara uppbyggt?

Om ledamöterna

Om man ser till de tre nämnder för arvoden och löner som är myndigheter under riksdagen, så består de alla av en ordförande och två övriga ledamöter. Detta kan vara en lämplig ordning även för Svenska kyrkans arvodesorgan. – Som redan redogjorts för ovan bör ledamöterna kunna utses av kyrkomötet.

Arvode till ledamöterna

Arvode bör utgå till arvodesorganets ledamöter i likhet med andra ledamöter i organ som utses av kyrkomötet m.fl. Som redan nämnts ovan vore det dock inte lämpligt att arvodesorganet beslutar om sina egna arvoden.

Som framgår ovan föreslås att arvodesorganet beslutar om sammanträdesarvoden för förtroendevalda på nationell nivå, dock inte till organets egna ledamöter. Övriga ersättningar framgår av ersättningsstadgan och beslutas således av kyrkomötet.

Arvode till Riksdagens arvodesnämnds ledamöter regleras inte i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ, där arvoden till ordförande och ledamöter i Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna samt Statsrådsarvodesnämnden regleras. I stället framgår det av instruktionen för Riksdagens arvodesnämnd att det är riksdagsstyrelsen som beslutar om arvoden till nämndens ledamöter.

På Svenska kyrkans nationella nivå finns inte någon direkt motsvarighet till riksdagsstyrelsen. Enligt nu gällande ersättningsstadga är det dock kyrkomötets presidium som beslutar om ersättning för barntillsyn. Därför vore det en möjlig lösning att låta kyrkomötets presidium även besluta om sammanträdesarvodet för arvodesorganets ledamöter.

Vad gäller ordföranden i arvodesorganet så bör det utgå ett fast årligt arvode till honom/henne, i likhet med vad som gäller för de tre nämnderna på nationell nivå. Om man jämför med de fasta arvoden som utgår till ordföranden m.fl. i de tre nämnderna så har ordföranden i Överklagandenämnden högst (125 procent av ett basbelopp) och vice ordföranden i Valprovsningsnämnden lägst (12,5 procent av ett basbelopp), se 9 § i ersättningsstadgan. En lämplig nivå för ett fast arvode till ordförande i arvodesorganet torde vara 12,5 procent av ett basbelopp då arvodesorganets uppgift i och för sig är grannlaga men mer begränsad än vad uppgifterna som ligger på de tre befintliga nämnderna är.

De nämnder under riksdagen som hanterar frågor om arvoden och löner utses av riksdagen efter ett ordinarie val till riksdagen och för tiden till dess att ett nytt val till nämnden har ägt rum (se 8 kap. 4–5 §§ riksdagsordningen). Vad gäller de nämnder som finns på Svenska kyrkans nationella nivå så väljs de av kyrkomötet för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter valåret (se 14 kap. 3 §, 15 kap. 3 § och 16 kap. 3 § i kyrkoordningen).

Arvodesorganet ska regelbundet se över samtliga arvoden ”inför varje mandatperiod” (se PSkr 2012:1 *Ny ersättningsstadga* s. 12). Om arvodesorganet utses för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret så kommer arvodesorganet inte att fatta beslut i arvodesfrågan förrän nära fyra år senare. Samtidigt för detta det goda med sig att det inte är de kyrkomötesledamöter som utser arvodesorganets ledamöter som kommer att träffas av arvodesorganets beslut.

Val av ledamöter till arvodesorganet torde därför lämpligen kunna avse samma period som gäller för ledamöterna i de tre befintliga nämnderna på nationell nivå. Då behövs dock en särreglering rörande arvodesorganets första mandatperiod. Första gången ledamöter till arvodesorganet utses är av 2015 års kyrkomöte. Organets mandatperiod sträcker sig då fr.o.m. den 1 januari 2016 t.o.m. den 31 december 2017. På så vis beslutar arvodesorganet även denna första gång om arvoden för det kommande kyrkomötets ledamöter och inte för det kyrkomöte som har utsett ledamöterna i fråga.

Närmare reglering

För de nämnder som nu finns på nationell nivå finns inga instruktioner. Däremot har de var sitt kapitel i kyrkoordningen (se 14–16 kap. i kyrkoordningen) samt en arbetsordning som de själva fastställer (se 14 kap. 4 §, 15 kap. 4 § och 16 kap. 4 § i kyrkoordningen).

Någonstans bör närmare regler om arvodesorganet finnas. Rent praktiskt är det svårt att pressa in ytterligare ett kapitel i kyrkoordningen, i anslutning till de ”nämndkapitel” som redan finns. I så fall kommer det att behöva införas ett 16 a kapitel eller liknande, vilket är en ordning som man hittills har undvikit i kyrkoordningen.

En möjlighet är att i stället ha en portalparagraf gällande arvodesorganet sist i 10 kap., där det finns sådana bestämmelser om övriga nämnder. I kyrkoordningsbestämmelsen hänvisas till att särskilda bestämmelser om arvoden till organets ledamöter finns i ersättningsstadgan och att bestämmelser om organet i övrigt finns i en särskild instruktion. Även om de tre befintliga nämnderna på nationell nivå inte har sådana instruktioner så är de kapitel i kyrkoordningen som avser dessa tre nämnder uppbyggda som nämndinstruktioner.

Instruktionen för nämnden bör således beslutas av kyrkomötet i form av en SvKB. Bestämmelserna i instruktionen bör i huvudsak motsvara de bestämmelser som finns i kyrkoordningen gällande de tre nämnderna på nationell nivå (se 14–16 kap. i kyrkoordningen). SvKB:n bör beslutas av kyrkomötet, i likhet med de ”instruktionskapitel” som finns för de tre nämnderna. Instruktionen bör för arvodesorganet innehålla bestämmelser om dess uppgift, sammansättning, hur val sker, vem som får fatta beslut, möjlighet till arbetsordning samt överklagande av dess beslut.

De tre befintliga nämnderna på nationell nivå avlämnar en verksamhetsberättelse till kyrkomötet varje år (se 4 kap. 7 och 8 §§ i kyrkomötets arbetsordning). Det finns dock inget formellt krav på nämnderna att göra detta men sedan början av 2000-talet

finns en etablerad praxis att så sker. Därför finns numera en reglering i kyrkomötets arbetsordning som anger vilket utskott som har att bereda nämndernas verksamhetsberättelser. Även Riksdagens arvodesnämnd ska avlämna en verksamhetsredogörelse till riksdagen varje år (se 12 § lagen med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd). Mot bakgrund av detta kan det vara rimligt att utgå från att även arvodesorganet kommer att avge en verksamhetsberättelse när det finns skäl till det. Det föreslås därför att kyrkomötets arbetsordning ändras så att det framgår till vilket utskott i kyrkomötet som verksamhetsberättelsen ska lämnas i så fall. Då det är kyrkorättsutskottet som enligt 4 kap. 13 § i arbetsordningen bereder ärenden om bl.a. kyrkomötets arbetsordning torde det vara lämpligt att det är kyrkorättsutskottet som ska bereda verksamhetsberättelsen för det nya arvodesorganet.

5.2.2.4 Vilka ändringar och tillägg i kyrkoordningen och i andra Svenska kyrkans bestämmelser krävs?

Ändringar i kyrkoordningen

I enlighet med vad som anförts ovan torde det vara lämpligast att införa en portalparagraf sist i 10 kap. gällande arvodesorganet samt en hänvisning till ersättningsstadgan och organets instruktion.

Ändringar i Kyrkomötets beslut (1999:3) om Arbetsordning för kyrkomötet

Det bör framgå av 4 kap. 13 § att det är kyrkorättsutskottet som bereder arvodesorganets verksamhetsberättelse. I övrigt torde enbart en enkel hänvisning till arvodesorganet behöva göras i 7 kap. 1 §.

Ändringar i Kyrkomötets beslut (2012:17) om Ersättningsstadga

Ersättningsstadgan bör ändras på så vis att det där framgår att det är arvodesorganet som fastställer sammanträdesarvoden för kyrkomötets ledamöter samt för alla övriga förtroendevalda som har utsetts av kyrkomötet eller kyrkostyrelsen, dock inte för organets egna ledamöter. Vidare bör det av ersättningsstadgan framgå att sammanträdesarvodet till ledamöter i arvodesorganet fastställs av kyrkomötets presidium. Slutligen bör det av ersättningsstadgan framgå det fasta arvode som utgår till arvodesorganets ordförande.

En instruktion för arvodesorganet

I enlighet med vad som har anförts ovan kan en lämplig ordning vara att närmare reglera arvodesorganet i en instruktion som beslutas av kyrkomötet i form av en SvKB. Bestämmelserna i instruktionen bör i huvudsak motsvara de bestämmelser som finns i kyrkoordningen gällande de tre befintliga nämnderna på nationell nivå (se 14–16 kap. i kyrkoordningen). Instruktionen bör således innehålla bestämmelser avseende organets uppgift, sammansättning, hur val sker, vem som får fatta beslut, möjlighet till arbetsordning samt överklagande av organets beslut.

5.2.2.5 Vad ska organet heta?

I kyrkomötesuppdraget står ett ”särskilt organ” ska inrättas, som inför varje mandatperiod ska se över arvodena. I kyrkoordningen finns enligt gällande ordning endast tre organ som uttryckligen benämns ”särskilda organ”, och de är alla tre särskilda organ på nationell nivå: Svenska kyrkans överklagandenämnd, Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar samt Svenska kyrkans valprövningsnämnd (se 10 kap. 8–10 §§ i kyrkoordningen).

Kyrkostyrelsen föreslog i skrivelsen KsSkr 2012:3 *Ändringar i kyrkoordningen* att det förutom Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprövningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd inte ska finnas några nämnder på den nationella nivån. Kyrkomötet beslutade i enlighet med kyrkostyrelsens förslag och ändringen trädde i kraft den 1 januari 2014.

Som har framgått av redogörelsen ovan har alla de organ som beslutar om riksdagsledamöternas och statsrådets arvoden samt riksdagens ombudsmäns och riksrevisorernas löner benämningen nämnder: Riksdagens arvodesnämnd, Statsrådsarvodesnämnd samt Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna.

Även om det nyligen har införts en ordning där man uttryckligen har tagit ställning för att de tre nämnder som idag finns på nationell nivå är de enda nämnder som ska finnas, är tillskapandet av ett organ för att besluta om arvoden för förtroendevalda i kyrkomötet och organ utsedda av kyrkomötet och kyrkostyrelsen ett organ som snarast kan benämnas "nämnd" i likhet med de tre nämnder som idag finns. Ett arvodesorgan är, precis som de nämnder som nu finns på nationell nivå, mer av en specialnämnd. På så vis skiljer sig både de befintliga nämnderna och arvodesorganet från de nämnder som kyrkomötet beslutade skulle avskaffas. Som framgår ovan föreslås att kyrkomötet utser ledamöterna i arvodesorganet, så det blir heller ingen skillnad i det avseendet jämfört med de övriga nämnderna.

Det nya arvodesorganet föreslås därför få namnet Svenska kyrkans arvodesnämnd.

5.3 Barnkonsekvensanalys

Förslaget bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

5.4 Kyrkoordningskommentar

10 kap. Den nationella nivåns uppdrag

11 §

Bestämmelsen är ny och har sin grund i inrättandet och tillsättandet av en ny nämnd på nationell nivå: Svenska kyrkans arvodesnämnd.

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att det ska införas en ny paragraf, 35 kap. 11 §,

dels att det ska införas en ny rubrik före nya 35 kap. 11 § av följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Särskilda bestämmelser

11 § Kyrkostyrelsen får utfärda sådana särskilda bestämmelser som behövs för att Tyska Christinae församling ska kunna ingå i ett pastorat.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2015.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Det införs en bestämmelse i kyrkoordningen som ger kyrkostyrelsen möjlighet att utfärda sådana särskilda bestämmelser som, mot bakgrund av de särskilda förutsättningar som gäller för Tyska Christinae församling, kan komma att krävas om stiftsstyrelsen i Göteborgs stift beslutar att församlingen ska ingå i ett pastorat.

6.1 Bakgrund

Tyska Christinae församling bildades 1623 och är en av fem icke-territoriella församlingar i Svenska kyrkan. Kriterier för församlingstillhörigheten finns i 35 kap. 3 § i kyrkoordningen. Bestämmelser om församlingen finns, utöver i kyrkoordningen, även i ett avtal mellan Svenska kyrkan och Evangelischen Kirche in Deutschland (EKD). Församlingen har, till skillnad från de andra icke-territoriella församlingarna inte någon egen ekonomi utan ingår i Göteborgs kyrkliga samfällighet som med stöd av övergångsbestämmelser får finnas kvar till den 31 december 2017. Församlingen har betraktats som ingående i samfälligheten alltsedan samfällighetens tillkomst 1883.

Kyrkomötets beslut om strukturförändringar inom Svenska kyrkan som trädde i kraft den 1 januari 2014 innebär i här aktuellt avseende bl.a. att det på den lokala nivån ska finnas församlingar med kyrkofullmäktige som beslutande organ och kyrkoråd som verkställande organ. Alternativt kan flera församlingar bilda ett pastorat som då har kyrkofullmäktige som beslutande och kyrkoråd som verkställande organ. En församling som ingår i ett pastorat har som styrelse ett församlingsråd som utses av kyrkofullmäktige. Valbarheten till församlingsrådet

gäller hela pastoratet. Ändringarna innebär också att församlingar som ingår i ett pastorat ska ha en gemensam församlingsinstruktion.

Motiven till de särskilda övergångsbestämmelserna beträffande Göteborgs kyrkliga samfällighet var att stiftsstyrelsen i Göteborg måste ges tillräckligt utrymme för att kunna planera och genomföra en ordnad övergång från nuvarande samfällighetskonstruktion till en kommande ordning som möjligen skulle komma att innehålla ett flertal pastorat.

Stiftsstyrelsen i Göteborgs stift avser att under våren 2015 slutligt besluta hur den lokala nivån i Göteborg ska organiseras från och med 2018. Tyska Christine församling har, mot bakgrund av sina speciella förutsättningar, inte möjlighet att utgöra en församling med egen ekonomi. Församlingen kan emellertid inte heller omedelbart ingå i ett pastorat efter 2018. Om församlingen ska ingå i ett pastorat behöver specialreglering ske beträffande församlingsrådets uppgifter och hur det ska utses, församlingsinstruktionen samt formerna för tillsättning av präst i församlingen.

Kyrkostyrelsen uppmärksammade i sin skrivelse om strukturförändringar till 2012 års kyrkomöte (KsSkr 2012:5) särskilt Tyska Christinae församlings situation och konstaterade då att det faktum att församlingen ingår i Göteborgs kyrkliga samfällighet hade inneburit fördelar för församlingen i form av den gemensamma ekonomin, fastighetsskötseln, administrationen och begravningsverksamheten. Kyrkostyrelsen anförde att man avsåg att följa upp frågan eftersom den behövde en särskild lösning.

I motion 2013:36 till kyrkomötet 2013 föreslogs att kyrkomötet skulle uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet lägga förslag om sådan ändring av kyrkoordningen, att Tyska Christinae församling kan ingå i ett pastorat, om församlingen inte längre tillhör en samfällighet.

Organisationsutskottet behandlade frågan i sitt betänkande O 2013:8. Utskottet anförde inledningsvis att man delade motionärernas bedömning att Tyska Christinae församling skulle riskera att hamna i en mycket svår ekonomisk situation om församlingen skulle fortleva som församling med egen ekonomi och att det därför stod klart att någon form av särlösning behövde komma till stånd. Eftersom stiftsstyrelsen emellertid ännu inte fattat något giltigt beslut angående den framtida indelningen i Göteborg såg utskottet det som mindre lämpligt att initiera ett utredningsarbete och lägga fram förslag i enlighet med motionen. Utskottet anförde vidare att man förutsatte att kyrkostyrelsen uppmärksam följer frågan och vidtar behövliga åtgärder i god tid före det att övergångsbestämmelserna rörande Göteborgs kyrkliga samfällighet upphör att gälla eller stiftsstyrelsen i Göteborgs stift dessförinnan beslutar om en ändring i indelningen av Göteborgs kyrkliga samfällighet.

6.2 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag

Församlingsutskottet i Göteborgs stift har den 20 februari 2014 beslutat återuppta utredningen inför beslut om ändring av pastoratsgränser inom Göteborgs kyrkliga samfällighet, inklusive Tyska Christinae församling.

Skulle stiftsstyrelsen i Göteborg besluta att Tyska Christinae församling ska ingå i ett pastorat behöver specialregler utarbetas vad gäller val och valbarhet till församlingsråd. Då verksamheterna i en icke territoriell församling inte kan likställas med verksamheten i en territoriell församling behöver särreglering ske även rörande delegation från kyrkoråd till församlingsråd och utarbetande av församlingsinstruk-

tionen för att garantera församlingens nuvarande verksamhet. Vid tillsättning av kyrkoherde behövs också särskilda bestämmelser, så att församlingsrådet kan bli tillsättningsorgan för prästtjänsten. EKD har här ett stort inflytande som inte kan bortses ifrån.

Det är, enligt kyrkostyrelsens mening, viktigt att stiftsstyrelsen i Göteborgs stift kan känna sig fri att besluta att Tyska Christinae församling ska ingå i ett pastorat för det fall man finner att detta är mest ändamålsenligt eller rentav nödvändigt. Stiftsstyrelsen ska därvid inte behöva hindras av det faktum att det saknas bestämmelser i kyrkoordningen för att hantera de ovan redovisade frågeställningarna. Mot bakgrund härav föreslås att det i kyrkoordningen införs en bestämmelse som ger kyrkostyrelsen möjlighet att utfärda sådana särskilda bestämmelser som, mot bakgrund av de särskilda förutsättningar som gäller för församlingen, kan komma att krävas om stiftsstyrelsen beslutar att församlingen ska ingå i ett pastorat.

6.3 Barnkonsekvensanalys

Förslaget bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

6.4 Kyrkoordningsskommentar

Genom bestämmelsen ges kyrkostyrelsen mandat att utfärda sådana särskilda bestämmelser som, mot bakgrund av de särskilda förutsättningar som gäller för Tyska Christinae församling, kan komma att krävas om stiftsstyrelsen i Göteborgs stift beslutar att församlingen från och med 2018 ska ingå i ett pastorat.

7 Övriga ändringar och rättelser

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1)

dels att 24 kap. 7 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 24 kap. 7 § ska utgå,

dels att 7 kap. 4 §, 8 kap. 8 §, 17 kap. 2 §, 32 kap. 10 §, 33 kap. 4 och 9 §§, 38 kap. 75 och 82 §§, 40 kap. 2 §, 42 kap. 2 §, 48 kap. 2–4 §§ och 54 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. Stiftsfullmäktige, stiftsstyrelsen och nämnderna

Antalet ledamöter och ersättare

4 § Stiftsfullmäktige fastställer antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige. Antalet ledamöter ska bestämmas till ett udda tal och till minst 41.

Antalet ersättare ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i stiftsfullmäktige *eller i varje valkrets om stiftsfullmäktige enligt 38 kap. 16 a § har beslutat att valbarheten ska vara inskränkt till valkretsen*. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det ska alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

4 § Stiftsfullmäktige fastställer antalet ledamöter och ersättare i fullmäktige. Antalet ledamöter ska bestämmas till ett udda tal och till minst 41.

Antalet ersättare ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i stiftsfullmäktige. Om det då uppkommer ett decimaltal, avrundas detta till närmast högre hela tal. Det ska alltid utses minst två ersättare från varje nomineringsgrupp som har något mandat.

8 kap. Biskopen

8 § Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar ska utifrån bestämmelserna i 25 kap. 2 § första stycket pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhållit röster i nomineringsvalet. Prövningen ska omfatta de kandidater som erhållit fem procent eller mera av rösterna. Om möjligt ska

8 § Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar ska utifrån bestämmelserna i 25 kap. 2 § första stycket pröva behörigheten att biskopsvigas hos dem som erhållit röster i nomineringsvalet. Prövningen ska omfatta de kandidater som erhållit fem procent eller mera av rösterna *och som inte*

dock minst fem kandidater bli behörigförklarade.

I valet får röster bara avges på dem som Ansvarsnämnden förklarar behöriga att biskopsvigas.

redan är vigda till biskop. Om möjligt ska dock minst fem kandidater bli behörigförklarade.

I valet får röster bara avges på dem som Ansvarsnämnden förklarar behöriga att biskopsvigas, eller på de kandidater som redan är vigda till biskopar.

KsSkr 2014:3

17 kap. Gudstjänstliv

Gudstjänstens öppenhet och tillgänglighet

2 § Svenska kyrkans gudstjänster är öppna för alla.

Den som tillhör Svenska kyrkan har rätt att i sin församling bli delaktig av de kyrkliga handlingarna dop, bikt, konfirmation, vigsel och begravning enligt vad som föreskrivs i denna kyrkoordning.

Bestämmelser om möjligheterna att i en annan församling bli delaktig av kyrkliga handlingar finns i 42 kap.

Gudstjänstens öppenhet och tillgänglighet

2 § Svenska kyrkans gudstjänster är öppna för alla.

Den som tillhör Svenska kyrkan har rätt att i sin församling bli delaktig av de kyrkliga handlingarna dop, bikt, konfirmation, vigsel och begravning enligt vad som föreskrivs i denna kyrkoordning.

Bestämmelser om möjligheterna att i en annan församling bli delaktig av kyrkliga handlingar finns i 22–24 kap.

24 kap. Begravning

Begravningsgudstjänst för den som inte tillhörde Svenska kyrkan

7 § *Att även den som inte tillhörde Svenska kyrkan i vissa fall får begravas enligt Svenska kyrkans ordning framgår av 42 kap. 9 §.*

32 kap. Uppdraget som diakon

Rätt att delta i överläggningar, val m.m.

10 § Den som är anställd som diakon i Svenska kyrkan har rätt att inom ramen för sin anställning delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost samt i val av ledamot i domkapitlet.

10 § Den som är anställd som diakon i Svenska kyrkan har rätt att inom ramen för sin anställning delta i överläggningar på kallelse av biskop eller kontraktsprost samt i val av biskop och av ledamot i domkapitlet.

33 kap. Kyrkans förtroendevalda

Valbarhet

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i
1. församlingen, om det gäller val till en församling som inte ingår i ett pastorat,
 2. en församling som ingår i pastoratet, om det gäller val till pastoratet eller till en församling i pastoratet, eller
 3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till pastorat är hon eller han endast valbar till det pastorat där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om *valbarhet vid val till stiftsfullmäktige i 38 kap. 16 a §*, direkta val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a § och indirekta val till kyrkomötet i 39 kap. 20 §.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

- 9 § Förutom det som anges i 5–8 §§ gäller följande valbarhetshinder för förtroendeuppdrag. Hindren gäller för alla kyrkligt anställda som har en tjänstgöringsgrad över 20 procent av heltid för sin befattningsberäknat för en period på fem månader.
1. Den som är anställd av en församling är inte valbar till församlingens kyrkoråd.
 2. Den som är anställd av ett pastorat är inte valbar till pastoratets kyrkoråd. Han eller

- 4 § Valbar till uppdrag som förtroendevald i Svenska kyrkan är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast på dagen för valet. Härtill ska den som väljs vara folkbokförd i
1. församlingen, om det gäller val till en församling som inte ingår i ett pastorat,
 2. en församling som ingår i pastoratet, om det gäller val till pastoratet eller till en församling i pastoratet, eller
 3. en församling inom stiftet, om det gäller val till stiftet.

Den som tillhör en icke-territoriell församling är vid val till församling inte valbar till den församling där han eller hon är folkbokförd utan i stället till den icke-territoriella församlingen. Vid val till pastorat är hon eller han endast valbar till det pastorat där den icke-territoriella församlingen ingår.

Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid direkta val till kyrkomötet i 38 kap. 19 a § och indirekta val till kyrkomötet i 39 kap. 20 §.

Om valbarhetshinder i vissa fall finns bestämmelser i 5–9 §§.

- 9 § Förutom det som anges i 5–8 §§ gäller följande valbarhetshinder för förtroendeuppdrag. Hindren gäller för alla kyrkligt anställda som har en tjänstgöringsgrad över 20 procent av heltid för sin befattningsberäknat för en period på fem månader.
1. Den som är anställd av en församling är inte valbar till församlingens kyrkoråd *eller valnämnd*.
 2. Den som är anställd av ett pastorat är inte valbar till

hon är inte heller valbar till församlingsrådet i en församling som ingår i pastoratet.

3. Den som är anställd av ett stift är inte valbar till stiftsstyrelsen eller någon av stiftets nämnder.

4. Den som är anställd på nationell nivå är inte valbar till kyrkostyrelsen eller någon nämnd på nationell nivå.

Bestämmelserna om valbarhets hinder för anställda ska på motsvarande sätt tillämpas för den som är uppdragstagare.

pastoratets kyrkoråd *eller valnämnd*. Han eller hon är inte heller valbar till församlingsrådet i en församling som ingår i pastoratet.

3. Den som är anställd av ett stift är inte valbar till stiftsstyrelsen eller någon av stiftets nämnder.

4. Den som är anställd på nationell nivå är inte valbar till kyrkostyrelsen eller någon nämnd på nationell nivå.

Bestämmelserna om valbarhets hinder för anställda ska på motsvarande sätt tillämpas för den som är uppdragstagare.

38 kap. Direkta val

75 § Om en nomineringsgrupp i någon valkrets har fått fler mandat än som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen gäller följande.

1. Vid val till kyrkomötet ska det överskjutande mandatet vara obesatt.

2. Vid val till stiftsfullmäktige ska det överskjutande mandatet med tillämpning av 86 § flyttas till en annan valkrets. Kan mandatet inte tillsättas på detta sätt ska det vara obesatt under valperioden. *Om valbarheten är inskränkt till valkretsen ska dock det överskjutande mandatet vara obesatt.*

75 § Om en nomineringsgrupp i någon valkrets har fått fler mandat än som motsvarar antalet kandidater för nomineringsgruppen på grupp- och kandidatförteckningen gäller följande.

1. Vid val till kyrkomötet ska det överskjutande mandatet vara obesatt.

2. Vid val till stiftsfullmäktige ska det överskjutande mandatet med tillämpning av 86 § flyttas till en annan valkrets. Kan mandatet inte tillsättas på detta sätt ska det vara obesatt under valperioden.

Hur ersättare inträder i tjänst i stiftsfullmäktige och kyrkomötet

82 § Ersättarna inträder till tjänstgöring vid förhinder för ledamot tillhörande samma nomineringsgrupp i valkretsen i den ordning de har utsetts enligt 79 §.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i valkretsen i stiftsfullmäktige är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring ska den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i

82 § Ersättarna inträder till tjänstgöring vid förhinder för ledamot tillhörande samma nomineringsgrupp i valkretsen i den ordning de har utsetts enligt 79 §.

Om nomineringsgruppens samtliga ersättare i valkretsen i stiftsfullmäktige är förhindrade att inställa sig till tjänstgöring ska den ersättare inträda som har utsetts för nomineringsgruppen i

någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företrädare som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte om stiftsfullmäktige har beslutat om inskränkt valbarhet enligt 16 a §.

någon annan valkrets, efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företrädare som har utsetts i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.

40 kap. Kyrkobyggnader

Vård av kyrkobyggnader och deras inventarier

2 § Kyrkobyggnader och deras inventarier ska underhållas så att de kan tjäna sitt ändamål. I *lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.* finns ytterligare bestämmelser om vården av kyrkobyggnader och inventarier.

Kyrkobyggnaderna ska hållas tillgängliga för allmänheten.

Kyrkoherden och en kyrkvård ansvarar för kyrkobyggnadernas inventarier i enlighet med bestämmelserna i *lagen om kulturminnen m.m.*

Kyrkvärden ska utses av kyrkorådet, om det är en församling som inte ingår i ett pastorat, eller av församlingsrådet. Han eller hon utses bland de kyrkvärddar som är ledamöter eller ersättare i kyrkorådet eller i församlingsrådet. Kyrkoherden får utse någon annan präst som arbetar i församlingen att ansvara i stället för kyrkoherden.

2 § Kyrkobyggnader och deras inventarier ska underhållas så att de kan tjäna sitt ändamål. I *kulturmiljölagen (1988:950)* finns ytterligare bestämmelser om vården av kyrkobyggnader och inventarier.

Kyrkobyggnaderna ska hållas tillgängliga för allmänheten.

Kyrkoherden och en kyrkvård ansvarar för kyrkobyggnadernas inventarier i enlighet med bestämmelserna i *kulturmiljölagen*.

Kyrkvärden ska utses av kyrkorådet, om det är en församling som inte ingår i ett pastorat, eller av församlingsrådet. Han eller hon utses bland de kyrkvärddar som är ledamöter eller ersättare i kyrkorådet eller i församlingsrådet. Kyrkoherden får utse någon annan präst som arbetar i församlingen att ansvara i stället för kyrkoherden.

42 kap. Kyrkoavgift och ersättning för kyrkliga handlingar

Kyrkoavgift

2 § Av 7–8 §§ *lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan* framgår att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala lokal och regional kyrkoavgift samt vem som ska besluta om kyrkoavgift.

Av 4 § *lagen (1999:291) om*

2 § Av 7–8 §§ *lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan* framgår att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala lokal och regional kyrkoavgift samt vem som ska besluta om kyrkoavgift.

Av 3 § *lagen (1999:291) om*

avgift till registrerat trossamfund framgår att kyrkoavgiften ska beräknas på samma underlag som den kyrkotillhöriges kommunala inkomstskatt beräknas på.

avgift till registrerat trossamfund framgår att kyrkoavgiften ska beräknas på samma underlag som den kyrkotillhöriges kommunala inkomstskatt beräknas på.

KsSkr 2014:3

48 kap. Revision och granskning av församlingar och pastorat

Val av revisorer

2 § Kyrkofullmäktige ska utse en auktoriserad revisor *eller en godkänd revisor som har avlagt revisorsexamen* för att granska verksamheten under en tidsperiod om längst fyra år. Till sådan revisor får även ett registrerat revisionsbolag utses.

Kyrkofullmäktige ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare två revisorer. Valet ska förrättas av nyvalda kyrkofullmäktige det år ordinarie kyrkoval har ägt rum, för att granska verksamheten under de fyra följande åren.

Den revisor som utses enligt första stycket ska även utses till revisor för dotterföretag.

2 § Kyrkofullmäktige ska utse en auktoriserad revisor för att granska verksamheten under en tidsperiod om längst fyra år. Till sådan revisor får även ett registrerat revisionsbolag utses.

Kyrkofullmäktige ska, utöver den revisor som ska utses enligt första stycket, välja ytterligare *minst* två revisorer. Valet ska förrättas av nyvalda kyrkofullmäktige det år ordinarie kyrkoval har ägt rum, för att granska verksamheten under de fyra följande åren.

Den revisor som utses enligt första stycket ska även utses till revisor för dotterföretag.

Valbarhet

3 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast vid valtillfället. Bestämmelsen gäller ej auktoriserad *eller godkänd* revisor.

3 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är den som tillhör Svenska kyrkan, är döpt och fyller 18 år senast vid valtillfället. Bestämmelsen gäller ej auktoriserad revisor.

Valbarhetshinder

4 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är inte den som

1. är ledamot eller ersättare i kyrkofullmäktige eller kyrkorådet i församlingen eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i ett församlingsråd inom pastoratet,
2. är ledamot eller ersättare i domkapitlet i det stift som församlingen ligger i,

4 § Valbar till uppdrag som revisor i en församling är inte den som

1. är ledamot eller ersättare i kyrkofullmäktige, kyrkorådet eller *valnämnden* i församlingen eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i ett församlingsråd inom pastoratet,
2. är ledamot eller ersättare i domkapitlet i det stift som för-

3. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.

samlingen ligger i,
3. är ledamot eller ersättare i Svenska kyrkans överklagande-nämnd.

54 kap. Undantag från offentlighet för handlingar m.m.

Förbud mot att röja personliga och känsliga uppgifter

2 § I kyrkans församlingsvårdande verksamhet gäller förbud mot att röja uppgifter om en enskilds personliga förhållanden. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men.

Av socialtjänstlagen (2001:453), skollagen (1985:1100) och *lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område* framgår att förbud mot att röja uppgifter också gäller i vissa verksamheter.

2 § I kyrkans församlingsvårdande verksamhet gäller förbud mot att röja uppgifter om en enskilds personliga förhållanden. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men.

Av socialtjänstlagen (2001:453), skollagen (2010:800) och *patient-säkerhetslagen (2010:659)* framgår att förbud mot att röja uppgifter också gäller i vissa verksamheter.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2015.

Kyrkostyrelsens förslag:

- 24 kap. 7 § i kyrkoordningen upphävs.
- Rubriken närmast före 24 kap. 7 § utgår.
- Bestämmelserna i 7 kap. 4 §, 33 kap. 4 § samt 38 kap. 75 och 82 §§ anpassas till det faktum att bestämmelsen om inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige i 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen upphört att gälla.
- Bestämmelsen om behörighetsprövning i 8 kap. 8 § ändras till att endast omfatta kandidater som inte redan är vigda till biskopar.
- De felaktiga hänvisningarna i 17 kap. 2 § respektive 42 kap. 2 § rättas.
- Bestämmelsen i 32 kap. 10 § om en diakons rätt att delta i överläggningar och val kompletteras med att även gälla vid val av biskop.
- Valbarhetshindret enligt 33 kap. 9 § föreslås omfatta även valnämnder.
- Benämningen av lagen (1988:950) om kulturminnen i 40 kap. 2 § ändras till kulturmiljölagen (1988:950).
- Bestämmelsen om val av revisorer i församlingar och pastorat, 48 kap. 2 §, ändras dels så att möjligheten att utse godkänd revisor utgår, dels genom ett tydliggörande av att valet avser en auktoriserad revisor samt *minst* två ytterligare revisorer.
- Bestämmelsen i 48 kap. 3 § om valbarhet till uppdrag som revisor i en församling ändras genom att benämningen ”godkänd revisor” utgår.
- Valbarhetshindren enligt 48 kap. 4 § föreslås omfatta även valnämnder.
- Hänvisningarna i 54 kap. 2 § till skollagen (1985:1100) respektive lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område ändras till att avse skollagen (2010:800) respektive patientsäkerhetslagen (2010:659).

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Upphävd paragraf: 24 kap. 7 § i kyrkoordningen.

Utgående rubrik: Rubriken närmast före 24 kap. 7 § i kyrkoordningen.

Ändrade paragrafer: 7 kap. 4 §, 8 kap. 8 §, 17 kap. 2 §, 32 kap. 10 §, 33 kap. 4 och 9 §§, 38 kap. 75 och 82 §§, 40 kap. 2 §, 42 kap. 2 §, 48 kap. 2–4 §§ samt 54 kap. 2 § i kyrkoordningen.

7.1 Kyrkostyrelsens överväganden och förslag

7.1.1 Ändringar i 7 kap. 4 §, 33 kap. 4 § samt 38 kap. 75 och 82 §§ i kyrkoordningen

Bestämmelsen i 38 kap. 16 a § i kyrkoordningen, enligt vilken stiftsfullmäktige hade möjlighet att besluta om inskränkt valbarhet vid val till stiftsfullmäktige, upphävdes genom kyrkomötets beslut 2013 (motion 2013:40, betänkande O 2013:4, SvKB 2013:6). Eftersom bestämmelsen upphört krävs följdändringar i de kyrkoordningsbestämmelser som hänvisar till bestämmelsen om inskränkt valbarhet vid stiftsfullmäktigeval, nämligen 7 kap. 4 §, 33 kap. 4 §, samt 38 kap. 75 och 82 §§ i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen föreslår att nämnda bestämmelser ändras på så sätt att hänvisningarna till 38 kap. 16 a § utgår.

7.1.2 Ändringar i 8 kap. 8 § i kyrkoordningen

Bestämmelsen i 8 kap. 8 § i kyrkoordningen handlar om den behörighetsprövning som Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar ska göra avseende de kandidater som erhållit röster i det nomineringsval som föregår ett biskopsval. Enligt bestämmelsens ordalydelse görs inget undantag för kandidater som redan är vigda till biskopar, vilket med en strikt tolkning av bestämmelsen innebär att en biskop som kandiderar i ett biskopsval, måste behörighetsprövas på nytt. Det är inte en tillfredsställande ordning och kyrkostyrelsen föreslår därför att bestämmelsen förtydligas genom ett tillägg som klargör att den som redan är vigd till biskop inte ska behörighetsförklaras. I bestämmelsens andra stycke anges att röster i valet bara får avges på dem som Ansvarsnämnden förklarat behöriga att biskopsvigas. I likhet med den föreslagna ändringen av bestämmelsens första stycke, föreslår kyrkostyrelsen att andra stycket ändras på så sätt att röster får avges, inte bara på dem som Ansvarsnämnden förklarat behöriga att biskopsvigas, utan även på de kandidater som redan är vigda till biskopar.

7.1.3 Ändringar i 17 kap. 2 § i kyrkoordningen

Före den 1 januari 2014 fanns bestämmelser om vilka som får ta del av de kyrkliga handlingarna konfirmation, vigsel och begravning under avdelningen Ekonomi och egendom, i 42 kap. i kyrkoordningen. Kyrkomötet beslutade dock 2012 att dessa bestämmelser skulle flyttas till kyrkoordningens gudstjänstavdelning där de bättre hör hemma (KsSkr 2012:5). Således kom bestämmelserna att föras in i respektive kapitel om konfirmation, vigsel och begravning. Av förbiseende ändrades inte den hänvisning till 42 kap. som finns i 17 kap. 2 §. Kyrkostyrelsen föreslår därför att hänvisningen till 42 kap. rättas till att istället avse 22–24 kap. i kyrkoordningen.

7.1.4 Ändringar i 32 kap. 10 § i kyrkoordningen

Bestämmelsen i 32 kap. 10 § i kyrkoordningen innefattar en rätt för diakoner att inom ramen för sin anställning, alltså på arbetstid, delta i vissa överläggningar och val. Motsvarande bestämmelse för präster finns i 31 kap. 10 § i kyrkoordningen. En skillnad bestämmelserna emellan är att rätten till deltagande för präster även omfattar val av biskop. Diakoner gavs rösträtt i biskopsval genom beslut av 2009 års kyrkomöte (SKU 2008:1, KsSkr. 2009:5). Någon rätt till deltagande i biskopsvalen på arbetstid kom dock aldrig att införas i 32 kap. 10 § och därmed föreligger alltså i dagsläget en skillnad mellan präster och diaconers rätt att delta i överläggningar och val på arbetstid. Denna skillnad är inte ändamålsenlig och torde vara ett förbiseende. Med hänvisning till den rösträtt som tillkommer diakoner vid biskopsval föreslår kyrkostyrelsen att bestämmelsen i 32 kap. 10 § ändras på så sätt att diaconers rätt till deltagande i överläggningar och val på arbetstid även omfattar val av biskop.

7.1.5 Ändringar i 33 kap. 9 § och 48 kap. 4 § i kyrkoordningen

Vid 2012 års kyrkomöte beslutades bl.a. att det inte ska finnas andra nämnder än valnämnder på lokal nivå. Valnämnd ska, enligt 38 kap. 3 § i kyrkoordningen, finnas i varje församling respektive pastorat (KsSkr 2012:5, SvKB 2012:14). Med anledning av den nya lokala strukturen beslutade kyrkomötet 2012 också om anpassningar i bestämmelsen om valbarhetshinder till följd av viss kyrklig anställning i 33 kap. 9 § i kyrkoordningen samt om anpassningar i bestämmelsen om valbarhetshinder för revisorer på lokal nivå i 48 kap. 4 § i kyrkoordningen. I sam-

band med justering av bestämmelserna togs också valbarhetshinder för nämnder bort, d.v.s. även avseende valnämnd. I förarbetena finns inget som tyder på att det varit avsett. Tvärtom anges i specialkommentarerna att anpassningar och följdändringar gjorts i förhållande till förändringarna i den lokala strukturen (SKU 2011:2, KsSkr 2012:5, O 2012:2). Kyrkostyrelsen föreslår därför att bestämmelserna i 33 kap. 9 § respektive 48 kap. 4 § i kyrkoordningen ändras på så sätt att valbarhetshinder, liksom tidigare, även omfattar valnämnd i församling och pastorat.

7.1.6 Ändringar i 40 kap. 2 § i kyrkoordningen

Den 1 januari 2014 bytte lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. namn till Kulturmiljölag (1988:950) (SFS 2013:548). Som en följd av detta behöver bestämmelsen i 40 kap. 2 § i kyrkoordningen justeras.

7.1.7 Ändringar i 42 kap. 2 § i kyrkoordningen

I bestämmelsen i 42 kap. 2 § i kyrkoordningen, andra stycket, finns en hänvisning till lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund avseende sättet för beräkning av kyrkoavgiften. Idag hänvisas till 4 § i nämnd lag, vilket rätteligen ska vara 3 §. Kyrkostyrelsen föreslår att den felaktiga hänvisningen rättas.

7.1.8 Ändringar i 48 kap. 2 § i kyrkoordningen

Enligt revisionsbestämmelsen i 48 kap. 2 § i kyrkoordningen ska kyrkofullmäktige utse en auktoriserad revisor eller en godkänd revisor som har avlagt revisorsexamen. Genom en ändring i revisorslagen (2001:883), som trädde i kraft den 1 juni 2013, togs emellertid möjligheten att bli godkänd revisor med revisorsexamen bort (prop. 2012/13:61, SFS 2013:217). En godkänd revisor som före ikraftträdandet har avlagt revisorsexamen ska benämnas auktoriserad revisor. Syftet med lagändringen är att förenkla regelverket. Med hänvisning till det anförda behöver 48 kap. 2 § i kyrkoordningen anpassas till revisorslagens nya reglering och kyrkostyrelsen föreslår därför att bestämmelsen justeras på så sätt att benämningen ”godkänd revisor som har avlagt revisorsexamen” utgår.

Bestämmelsen i 48 kap. 2 § i kyrkoordningen fick sin nuvarande lydelse genom beslut i kyrkomötet 2011 och trädde i kraft den 1 januari 2013 (SvKB 2011:2). Enligt den bestämmelse som tidigare gällde, 48 kap. 1 § andra stycket, skulle kyrkofullmäktige utse minst tre revisorer och lika många ersättare. Begreppet ”minst” har alltså utgått i den nu gällande 48 kap. 2 §. Detta är något som väckt frågor vid tillämpningen av bestämmelsen eftersom det visat sig finnas behov av att kunna välja fler än två revisorer utöver den auktoriserade. Borttagandet av begreppet ”minst” har inte berörts i förarbetena och synes därför inte ha skett med avsikt (KsSkr 2011:6, EE 2011:1). Kyrkostyrelsen ser ingen anledning till att församlingar eller pastorat ska vara förhindrade att välja fler än två revisorer utöver den auktoriserade revisorn. I syfte att undvika oklarheter i frågan föreslår kyrkostyrelsen att begreppet ”minst” åter förs in i bestämmelsen.

7.1.9 Ändringar i 48 kap. 3 § i kyrkoordningen

Kyrkostyrelsen har i avsnitt 7.1.8 föreslagit att bestämmelsen i 48 kap. 2 § i kyrkoordningen ändras genom att benämningen ”godkänd revisor som har avlagt revisorsexamen” utgår. Som en konsekvens av det och med samma motivering föreslår kyrkostyrelsen att benämningen ”godkänd revisor” även utgår ur

KsSkr 2014:3 bestämmelsen om valbarhet till uppdrag som revisor i en församling, 48 kap. 3 § i kyrkoordningen.

7.1.10 Ändringar i 54 kap. 2 § i kyrkoordningen

Nu gällande skollag (2010:800) trädde ikraft den 1 augusti 2010 och ersatte den tidigare gällande skollagen (1985:1100) (SFS 2010:801). Patientsäkerhetslagen (2010:659) trädde i kraft den 1 januari 2010 och ersatte den tidigare gällande lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (SFS 2010:659). I 54 kap. 2 § i kyrkoordningen hänvisas fortfarande till de tidigare gällande, nu upphävda, lagarna. Eftersom det fortfarande är relevant att hänvisa till bestämmelser i de aktuella lagarna föreslår kyrkostyrelsen att nämnda paragraf justeras.

7.1.11 Upphävande av 24 kap. 7 § i kyrkoordningen

Bestämmelsen i 24 kap. 7 § i kyrkoordningen klargör, genom en hänvisning till 42 kap. 9 § i kyrkoordningen, att även den som inte tillhörde Svenska kyrkan i vissa fall får begravas enligt Svenska kyrkans ordning. Hänvisningen till 42 kap. 9 § är emellertid felaktig till följd av att bestämmelsen i 42 kap. 9 § i kyrkoordningen fick en ändrad lydelse genom beslut av 2012 års kyrkomöte (KsSkr 2012:5). Innebörden av 24 kap. 7 § framgår emellertid redan av 24 kap. 1 a § 2 st. Kyrkostyrelsen föreslår därför att 24 kap. 7 § upphävs.

7.2 Barnkonsekvensanalys

Förslagen bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna, Mats Hagelin, Marta Axner, Olle Burell, Nils Gårder, Birgitta Halvarsson, Lars Johnsson, Anna Lundblad Mårtensson, Erick Muhl, Ulla Rickardsson, Erik Sjöstrand och Karl-Gunnar Svensson samt tjänstgörande ersättarna Lars-Ivar Ericson, Helena Nordvall och Birger Wernersson.

Föredragande: Rättschef Maria Lundqvist Norling

Kyrkostyrelsen beslöt

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2014:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.